832
1991

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დიდება თავისუფლებას!

ჩვენი დროშა

ამაარსებელი ; ნოე ჟორდანია, NOTRE DRAPEAU FONDATEUR : NOE JORDANIA.

ორგანო საქ. სოც.-დემ. პარტიის საზღვარ-გარეთელ ბიუროსი.
Organe du Bureau à l' Etranger du parti Social-democrate de Géorgie.

მაისი 1991წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

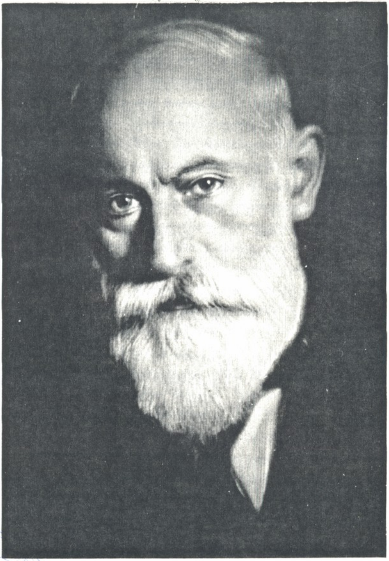

1868-1953.

ნოე ჟორდანია.

უკანასკნელი სურათი. პარიზი 1952 წელი.

NOÉ JORDANIA

Président du Gouvernement

Chef de l'État de la République Géorgienne

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერის დღესასწაული

26 მაისი

26 მაისი, ქართველი ერის და ხალხის აღდგომის, თავისუფლების და დამოუკიდებლობის დღეა.

ქართველი ხალხი პირდაპირ, უშუალოდ გათვითცნობიერებული და გამთლიანებული, პირველად გამოვიდა საქვეყნო ასპარეზზე 26 მაისს და მისცა დასაბამი მის ახალ ისტორიას; თქვა ახალი სიტყვა; გამოკვეთა თავისი სავალი გზა. მან აქ პირველად მიაძახა მომავალს: „მე ვარ ჩემი თავის ბატონი. უნდა ვიყო თავისუფალი!

ჩვენს ირგვლივ იცვლება ყველაფერი, იქსოვება ახალი მოვლენათა ქსელი, ხდება გადაჯგუფება—გადმოჯგუფება, მთელი რიგი ისტორიული გადასხვაფერებისა.

არ იცვლება მხოლოდ ერთი მოვლენა: არ იცლება **ოცდაექვსი მაისი;** ის რჩება იქ, სადაც დაიბადა, უცვლელათ, შეუდრეკელათ, ამაყათ.

და ეს იმიტომ, რომ მისი ძირი, მისი ფესვები ღრმად არის გადგმული ქართველი ერის სულსა და გულში, მან სამუდამოთ დაიპყრო მთელი ხალხი, მან აშკარათ დაანახვა მას სასიცოცხლო გზები.

26 მაისს ქართველობა დაეპატრონა თავის თავს, როგორც ერთი მთლიანი ერი, გამოკვეთა ერთი ხალხი ჭირში და ლხინში განუყრელი. მან სთქვა თავისი საკუთარი სიტყვა ცხოვრების ყველა დარგში: პოლიტიკაში, ეკონომიკაში, სოციალურ და ნაციონალურ ურთიერთობაში და მან ეს აღბეჭდა ჯერ საქმით და შემდეგ სიტყვით — კონსტიტუციაში.

მოსკოვმა მოგვტაცა ეს სიდიადე, გასტეხა ჩვენი წყობილება, მოსპო ჩვენი თავისუფლება. ვერ მოგვტაცა მხოლოდ ჩვენი სული, ვერ გასტეხა ერის მორალი, მისი მთლიანობა, მისი გადაწყვეტილება — იყოს თავისუფალი.

26 მაისი ბუდობს თვითეულ ქართველში; ის აღარ ფრიალებს გამოჩენილათ საქართველოში. ის ფრიალებს გამოუჩენელათ ყველა ქართველში. აი ეს მორალური ძალა, ეს სულიერი სიმტკიცე და ურყევი იდეალი არის აუღე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბელი სიმაგრე. რასაც შეასკდება მტერთა იერიშები. ის უტყუარი თავდებია მისი საბოლოო გამარჯვების. ამ ისტორიულ სტიქიას ვერავითარი ძალმომრეობა ვერ მოსპობს, ვერ შეაჩერებს; იგი გადალახავს ყველა დაბრკოლებებს და ამა თუ იმ გზით აღსდგება, — 26 მაისი კვლავ აშკარათ გამოანათებს და ერის მსვლელობას უმეთაურებს.

დღეს საერთაშორისო ურთიერთობა ცვალებადია: ხან ერთი ზარი ჩამორეკს, ხან მეორე. ამ ისტორიულ ზვირთთა სრბოლაში, ამ არეულ-დარეულ ხანაში ქართველი ერის პატარა ნავი გასცურავს სამშვიდობოზე მხოლოდ ერთი საშუალებით — მისი მთლიანობის შენახვით, მისი თავის თავის ერთგულებით, მისი 26 მაისით.

ნ. ჟორდანია.

Le 26 Mai *

Le 26 Mai est le jour où la nation et le peuple géorgien ont retrouvé leur liberté et leur indépendance.

C'est le jour où la Géorgie, unie et consciente, s'est manifestée pour la première fois sur la scène mondiale et a donné naissance à sa nouvelle histoire.

C'est le 26 Mai qu'elle a prononcé des paroles nouvelles, tracé le chemin à suivre et, pour la première fois, s'est adressée à l'avenir :

Je suis mon propre maître,

Je dois être libre.

Autour de nous tout change, une nouvelle trame se tisse, faite de changements historiques.

Seul le 26 Mai demeure. Il reste là où il est né, immuable et fier, car ses racines sont profondément ancrées dans l'âme et le cœur de la nation géorgienne.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Le 26 Mai a rendu aux Géorgiens leur souveraineté et lui a clairement montré le chemin de la vie.

Le 26 Mai a conquis à jamais le peuple tout entier et le sentiment de leur unité indéfectible dans le malheur et le bonheur. Les Géorgiens ont pu enfin s'exprimer librement dans tous les domaines : politique, économique, social, national. Ils l'ont affirmé dans la Constitution, par la parole et par l'action.

Moscou nous a ravi nos droits et notre liberté. Elle n'a pu nous voler notre âme, ni briser la force morale, unité et la détermination du peuple à redevenir libre !

26 Mai demeure dans le cœur de chaque Géorgien. Il ne flotte plus ouvertement dans notre patrie, mais secrètement dans l'âme de tous les Géorgiens.

C'est cette force morale, cette conviction profonde, cet idéal inébranlable qui sont nos remparts. Ils nous garantissent la victoire finale, quelle que soit la puissance de l'ennemi ! Rien ne pourra anéantir, rien ne pourra stopper ce bouleversement historique. Il surmontera tous les obstacles et triomphera tôt ou tard.

Le 26 Mai éclairera de nouveau et conduira les destinées du peuple géorgien.

Aujourd'hui, la situation mondiale est changeante. Par ces temps houleux et incertains, le frêle esquif de la nation géorgienne arrivera à bon port, à une seule condition :

**LA CONSERVATION DE SON UNITÉ
ET DE SON 26 MAI !**

Noé JORDANIA.

* ფრანგულად თარგმნა აკაკი ჟორდანიამ.

Traduit par A. JORDANIA

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

26
მაისი
1918 წელი

საქართველოს **დამოუკიდებლობის** დიადი თარიღია.

---··---

26 მაისი ქართველი ერის განახლების და აღორძინების უკვდავი ეპოქალური თარიღია.

26 მაისი საქართველოს ნება სურვილის მარად არსებობის გამომხატველი სიბრძნეა, მისი სიცოცხლისა და თავისუფლების ზეაღსვლის აყვავებული უმანკო წალკოტია, რომელშიდაც ჩაქსოვილია ქართველი ერის სული, გული და მაღალ გრძნობათა იდეალი.

26 მაისს ქართველი ერი გამოვიდა საკაცობრიო გზაზე, როგორც სუვერენული სახელმწიფო, კარი შეაღო თავისუფალ ერთა ოჯახში ,მიიტანა მის საღაროში თავის ორი ათასი წლის კულტურა,და ღირსეული ადგილი დაიჭირა.

26 მაისი გვინერგავს, გვასწავლის და გვეუბნევა, რომ სამშობლო ჩვენი უნდა იყოს ჩვენი, იყოს თავისუფალი და დამოუკიდებელი.

26 მაისი არ ეკავშირება ამა თუ იმ რეჟიმის საკითხს

რადგან სამშობლოს საკითხი დგას უპირველეს: ყოვლისა დიდების ამაყ მწვერვალზე, ის უძლიერესი და ხელუხლებელია. ყველა წყობილება დროებითია, წარმავალია, 26 მაისი მარადიული და დაუფასებელი ღირებულებაა, იგი თვით ერის სიცოცხლეა, სხვანაირი ლოზუნგი ქართველისათვის არ ახებული და მიუღებელია.

26 მაისს საქართველო აღსდგა, როგორც ერი, ერთი მთლიანი, განუყოფელი, ლაღი მტკიცე და სალი. მოსკოვმა ძალით მოგვტაცა თავისუფლება და დროებით შეაჩერა ქართველი ერის მსვლელობა უკეთეს მერმისისათვის. რას წარმოვადგენთ დღეს მათ ხელში მყოფნი? ქვეყანას გაპარტახებულს, დარბეულს, გავერანებულს, რუსულ ბოლშევიკურ ქუსლით გათელილს, გვემულს, უკან დაქანებულს, გაღარიბებულს, წამებულს და დამუნჯებულს. ჭეშმარიტად ეს უნდა გათავდეს!

უამრავ წამებულ მამულიშვილთა ღია საფლავები, ჩვენ შემოგვჩერებიან, ჩვენსკენ არიან მოპყრობილნი და მოგვიწოდებენ, რომ სამარადისოთ დაუბრუნოთ ჩვენ ერს მშვიდობიანი გზით, ის, რაც ძალით წაგვართვეს.

თებერვალი ვერ გაგვიხმობს 26 მაისის კვირტს, რადგან ის დამყნილია მარადიულათ ყველა ქართველის უტეხ სულსა და გულში, მისი ზრდა , გაფურჩქვნა და შეფერხება არ მოხდება არასოდეს, თუ მთელი ერი აღტკინებული ღრმა ეროვნული ერთიანობის შეგნებით გამსჭვალული მამულიშვილური გრძნობით დაანთებს ჩვენს გულში ერთი გრძნობის ცეცხლს 26 მაისის ერთგულებისა და გამარჯვებისათვის.

ლევან ფალავა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

26 მაისი

ცა ღრუბლებით აივსო,-ჩემი გული დარდებით;
როდის მოხვალ მაისო,შენი ია ვარდებით?
როდის მოხვალ მაისო, შენი ტკბილი მზიანა
ამდენმა ხეტიალმა გული დამიზიანა
ჩემი მწარე ობლობა არვინ გაიზიარა,
    იქნებ ამ წელიწადში ურევია მ ა ი ს ი!

ფრინდი ფრინდი მარია-ხელის გულზე დავისვი
ფერხულს უვლის მარია ზეციური ხალისით
მოსჩანს ამ წელიწადში ურევია მ ა ი ს ი;
შეისწორა მხრები და მკერდზე ღილი გაიხსნა,
ფარჩის კაბამ შრიალამ ვარსკვლავები დაისხა.
    უვლის ფერხულს მარია,იმედის ხმა გაისმა,
    თითქოს შემოანათა ფანჯარაში მ ა ი ს მ ა
    ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს მ ა ი ს მ ა,
    ო ც დ ა ე ქ ვ ს მ ა მ ა ი ს მ ა!

პ ა რ ი ზ ი

შოთა აბაშიძე.

1989 წელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

26 მაისი

დიდი აქტების დღე სეიმის უკანასკნელი სხდომით დაიწყო. სხდომას თავმჯდომარეობს კ. ჩხეიძე.

ნ. რამიშვილი აკეთებს მოხსენებას საზავო მოლაპარაკებისა და მიმდინარე მომენტის შესახებ. მდგომარეობა ტრაგიკულია. ირკვევა, რომ ამიერკავკასიის შემადგენელი ნაწილები ვერ არიან შეთანხმებულნი დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის მქონე ძირითად საკითხებში. ცხადია ასეთ პირობებში ამიერ-კავკასიის მთლიანი არსებობა განწირულია. მთელ რიგ ორატორების სიტყვების შემდეგ სეიმი ღებულობს რეზოლიუციას, რომლითაც აცხადებს ამიერ-კავკასიის მთლიანობას დარღვეულად და სეიმს დაშლილათ.

სეიმის დაშლის შემდეგ იწყება საქართველოს ეროვნულ საბჭოს სხდომა. მთელი დარბაზი მხურვალე ტაშით ეგებება საბჭოს თავმჯდომარეს ნ. ჟორდანიას, რომელიც მომენტის შესაფერ სიტყვით მიმართავს სხდომას. ამ სიტყვის მთავარი შინაარსი ასეთია:

მოქალაქენო, თქვენ იყავით დღეს მოწამე ერთი ისტორიული, იშვიათი, მაგრამ ტრაგიკული აქტისა. დღეს ამ დარბაზში მოკვდა ერთი სახელმწიფო და საძირკველი ეყრება მეორე სახელმწიფოს. ეს მეორე სახელმწიფო არ არის პირველის მოწინააღმდეგე, მათ შორის შური და მტრობა არ არსებობს და თუ აღსდგა პირველი სახელმწიფო, მეორეს ამის საწინააღმდეგო არაფერი არ ექნება, პირიქით მეგობრულად ხელს გაუწვდის მას. დაე იცოდეს ყველამ' რომ ახალი სახელმწიფო არ იქნება მიმართული არც ერთი სახელმწიფოს წინააღმდეგ (ტაში).

მისი მიზანია დაიფაროს დღეს თავი და ხელი შეუწყოს იმის ადგომას, ვინც დაცემულია (ტაში).

იცით რომ საქართველო ბრძოლის ქვეყანაა. ის საუკუნოებით მამაცურად იბრძოდა ყველა იმ ერთათვის, რომელნიც მოსახლეობდენ მის ფარგალში (ტაში). ვიტყვი მეტსაც: ის მფარველობდა იმ ერებსაც, მის ფარგლებს გარეშე რომ იყვენ. და თუ ჩვენ მივაქცევთ ყურადღებას მის არსებობის ისტორიას, მას შერჩა მიდრეკილება თავისი ინტერესები შეუერთოს სხვის ინტერესებს. ამიტომ არც ერთი სახელმწიფო არ უნდა განიცდიდეს მის დაარსებით აღშფოთებას.

აქ, სეიმში ითქვა, რომ არ არის ისეთი ხალხი რომელიც შურით, მტრობით უცქეროდეს საქართველოს და ჩვენ უნდა ვიფიქროთ, რომ ახალი სახელმწიფო სავსებით გაამართლებს ამას.

მე მივაქცევ დღეს განსაკუთრებით ყურადღებას სომხის ტრაგედიას. ჩვენი გულწრფელი თანაგრძნობა მათ მხარეზეა.

დღეს ერი ჩვენგან მოითხოვს ისეთ მფარველობას, როგორსაც ის თხოულობდა ასი წლის წინეთ (ხანგრძლივი ტაში).

ჩვენ გვსურს აგრეთვე კეთილ განწყობილებაში ვიყოთ ამიერ-კავკასიის მუსულმანებთან. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ისინიც დაიარსებენ ასეთივე სახელმწიფოს და მერე ხელს გამოგვიწვდიან, რომ შევერთდეთ (ტაში). ეს მეგობრული დამოკიდებულება ჩვენს გარეშე მყოფ ერებთან იქნება მკვიდრი. მაგარი საძირკველი, რომელზედაც დაეყრდნობა და გამაგრდება ის ნორჩი სახელმწიფო, რომელსაც ჩვენ დღეს ვაარსებთ. აქ ჩვენს სახელმწიფო ფარგლებში არიან ისეთი ერები, რომელნიც უმცირესობას წარმოადგენენ. ეს ერები იქნებიან ისეთივე უფლებებით აღჭურვილნი, როგორითაც ყველა.

ჩვენი იდეალია დიდი კავშირის შედგენა ამიერკავკასიაში. აი ეს კავშირი იქნება შემაერთებელი ძაფი, საერთო ხიდი, რომ კავშირში მოქცეული ყველა სახელმწიფოები ერთად გამოვიდენ და დაიცვან სამშობლო. მაშინ იქნება შესრულებული ის, რის შესრულებაც ახლა ვერ მოვასწარით ჩვენგან დამოუკიდებელ მიზეზების გამო. ის ხალხი, რომელიც ახლა მიილტვის ამიერ-კავკასიის მთლიანობიდან, ისევ გამობრუნდება და დავდგებით ერთ საერთო დროშის ქვეშ, რომ ერთად გავსწიოთ ნეტარ მომავლისაკენ (ხანგრძლივი ტაში).

ამ შესავალი სიტყვის შემდეგ ნ. ჟორდანია კითხულობს ეროვნულ საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის მიერ შემუშავებულ დამოუკიდებლობის აქტს. აქტის ყოველივე ფრაზას დარბაზი მხურვალე ტაშის ცემით და «გაუმარჯოს საქართველოს დამოუკიდებლობას» ძახილით ეგებება.

სანამ ეროვნულ საბჭოს სხდომა გრძელდებოდა, სასახლის წინ მოგროვდა ზღვა ხალხი. საზოგადოებამ უკვე იცოდა, რომ იმ დროს სასახლის თეთრ დარბაზში იბადებოდა ახალი საქართველოს დამოუკიდებლობა და მოუთმენლად მოელოდა დამოუკიდებლობის აქტის გამოცხადებას. საზოგადოებიდან ვიღაცამ წამოიძახა: მოვითხოვოთ გამოვიდეს ნოე ჟორდანია და აქტი წაგვიკითხოს». ამ წამოძახილს აყვა ზღვა ხალხი—«აქტი, წაგვიკითხეთ, აქტი! ვთხოვთ ნ. ჟორდანიას გამოვიდეს»...

ხალხის სურვილი დაკმაყოფილებულ იქმნა: სასახლის ბალკონზე გამოდიან ნ. ჟორდანია და საბჭოს წევრები. გრიალებს დაუსრულებელი ტაში; იკითხება დამოუკიდებლობის აქტი. «გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საქართველოს», «გაუმარჯოს განთავისუფლებულ სამშობლოს»,—გაისმის ყოველ მხრიდან. საბჭოს წევრები და ხალხის საყვარელი ორატორები სიტყვებით მიმართავენ ხალხს და უხსნიან წაკითხულ აქტის მნიშვნელობას.

ზღვა ხალხის აღფრთოვანება უმაღლეს წერტილამდე აღწევს; ახლობელი და შორეული, ნაცნობი და უცნობი სიხარულის ერთ გრძნობაში შედუღებულნი ერთმანეთს ეხვევიან და ულოცავენ.

ას ოცი წლის მონობის შემდეგ კვლავ მადრედით აღსდგა საქართველო

საქართველოს დამოუკიდებლობა

საქართველოს დამფუძნებელი კრება, — არჩეული პირდაპირ თანასწორი, საყოველთაო, ფარული და პროპორციონალური საარჩევნო სისტემით ორივე სქესის მოქალაქეთა მიერ, — თავის პირველსავე სხდომაზე 1919 წ. მარტის 12-ს, ქვეყნისა და ისტორიის წინაშე აცხადებს, რომ ის სავსებით იღებს და ადასტურებს საქართველოს ეროვნულ საბჭოს მიერ 1918 წ. მაისის 26-ს, ნაშუადღევის 5 ს. და 10 წ. თბილისში გამოცხადებულ საქართველოს დამოუკიდებლობის შემდეგ აქტს:

საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი

„ათას წლების განმავლობაში საქართველო არსებობდა, როგორც დამოუკიდებელი და თავისუფალი სახელმწიფო.

„მეთვრამეტე საუკუნის დასასრულს მრავალ მტრისაგან შევიწროებულმა საქართველომ თავისი ნებით შეუერთა რუსეთს იმ პირობით, რომ რუსეთი ვალდებული იყო საქართველო გარეშე მტრისაგან დაეცვა.

„რუსეთის დიდი რევოლიუციის მსვლელობამ რუსეთში ისეთი შინაგანი წყობილება შექმნა, რომ მთელი საომარი ფრონტი სრულიად დაიშალა და რუსის ჯარებმა დასტოვეს ამიერკავკასია.

„დარჩნენ რა თავიანთ ძალღონის ამარა, საქართველომ და მასთან ერთად ამიერკავკასიამ თვითონ იკისრეს თავის საკუთარი საქმეების გამგეობა და ხელმძღვანელობა და შესაფერი ორგანოებიც შექმნეს; მაგრამ გარეშე ძალთა ზეგავლენით ამიერკავკასიის ერთა შემაერთებელი კავშირი დაირღვა და ამით ამიერკავკასიის პოლიტიკური მთლიანობაც დაიშალა.

„ქართველი ერის დღევანდელი მდგომარეობა აუცილებლად მოითხოვს, რომ საქართველომ საკუთარი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია შექმნას, რათა მისი საშუალებით გადაურჩეს დამონებას მეზობელთა მიერ და დამოუკიდებელი განვითარების მტკიცე საფუძველი ჩაუყაროს.

„ამისდა თანახმად საქართველოს ეროვნული საბჭო, 1917 წლის ნოემბრის 22-ს არჩეული საქართველოს ეროვნული ყრილობის მიერ, დღეს აცხადებს:

1) ამიერიდან საქართველოს ხალხი სუვერენულ უფლებათა მატარებელია და საქართველო სრულუფლებიანი დამოუკიდებელი სახელმწიფოა.

2) დამოუკიდებელი საქართველოს პოლიტიკური ფორმა — დემოკრატიული რესპუბლიკაა.

3) საერთაშორისო ომიანობაში საქართველო მუდმივი ნეიტრალური სახელმწიფოა.

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას სურს საერთაშორისო ურთიერთობის ყველა წევრთან კეთილმეზობლური განწყობილება დაამყაროს, განსაკუთრებით მოსაზღვრე სახელმწიფოებთან და ერებთან.

5) საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა თავის საზღვრებში თანასწორად უზრუნველჰყოფს ყველა მოქალაქის სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებებს განურჩევლად ეროვნებისა, სარწმუნოებისა, სოციალური მდგომარეობისა და სქესისა.

6) საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა განვითარების თავისუფალ ასპარეზს გაუხსნის მის ტერიტორიაზე მოსახლე ყველა ერს.

7) დამფუძნებელ კრების შეკრებამდე მთელი საქართველოს მართვა-გამგეობის საქმეს უძღვება ეროვნული საბჭო, რომელიც შევსებული იქნება ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლებით, და დროებითი მთავრობა, რომელიც პასუხისმგებელია საბჭოს წინაშე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ACTE D'INDÉPENDANCE DE LA GÉORGIE

Pendant plusieurs siècles, la Géorgie a existé comme Etat libre et indépendant.

A la fin du XVIIIe siècle, pressée de tous côtés par des ennemis, la Géorgie s'allia volontairement à la Russie, à condition que la Russie s'engageât à défendre la Géorgie contre ses ennemis extérieurs.

Les événements de la Grande Révolution Russe ont créé une situation intérieure telle que le front de guerre s'est effondré entièrement et que la Transcaucasie a été évacuée par les armées russes.

Abandonnées à leurs propres forces, la Géorgie et avec elle, la Transcaucasie ont pris entre leurs mains le soin et la direction de leurs propres affaires et se sont donné des organes gouvernementaux appropriés. Mais la pression des forces extérieures a amené la dissolution des liens qui unissaient les peuples de la Transcaucasie et l'unité politique de celle-ci s'est effondrée.

La situation présente de la nation géorgienne commande impérieusement à la Géorgie d'avoir sa propre organisation d'Etat, en vue de prévenir, par ce moyen, la conquête du pays par les forces extérieures et de créer des bases solides pour son développement indépendant.

En conséquence, le Conseil National Géorgien, élu par l'Assemblée Nationale, le 22 novembre 1917, déclare :

1. La nation géorgienne rentre en possession de tous ses droits ; la Géorgie est un Etat indépendant qui jouit de tous les droits de la souveraineté.

2. La forme de l'organisation politique de la Géorgie indépendante est la République Démocratique.

3. En cas de conflits internationaux, la Géorgie reste perpétuellement Etat neutre.

4. La République Démocratique Géorgienne désire avoir des relations amicales avec tous les membres de la communauté internationale et, en particulier, avec les Etats et les peuples voisins.

5. La République Démocratique Géorgienne garantit, dans les limites de son territoire, tous les droits civils et politiques, à tous les citoyens également, sans distinction de nationalité, de croyance, d'état social ou de sexe.

6. La République Démocratique Géorgienne ouvre à toutes les nationalités habitant son territoire un champ libre à leur développement.

7. Jusqu'à la convocation de l'Assemblée Constituante, les affaires publiques de toute la Géorgie sont gérées par le Conseil National, avec adjonction des représentants des minorités ethniques, et par le gouvernement provisoire, responsable devant le Conseil National.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ACT

of Independence of Georgia

The Georgian National Council, during its plenary sitting of May 26, 1918, declared as follows:

„For several centuries Georgia existed as a free and independent State.

At the end of the eighteenth century Georgia voluntarily allied herself with Russia, with the stipulation that the latter should protect her from enemies without.

In the course of the great Russian revolution conditions arose which resulted in the disorganization of the entire military front and the abandonment of Transcaucasia by the Russian Army.

Thus, left to her own devices, Georgia, and with her all Transcaucasia, took into their hands the direction of their affairs creating the necessary organs for this purpose; but under pressure from exterior forces the links which united Transcaucasian nationalities were broken and the political unity of Transcaucasia was thus dissolved.

The present position of the Georgian people makes it imperatively necessary that Georgia should create a political organization of her own, in order that she may escape from the yoke of her enemies and lay a solid foundation for her free development.

Accordingly the Georgian National Council, elected by the national assembly of Georgia on November 22 (December 5), 1917, declares:

(1) In future the Georgian people will hold sovereign power and Georgia will be a State enjoying all the rights of a free and independent State.

(2) Independent Georgia's form of political organization will be a democratic Republic.

(3) In the event of international conflict Georgia will always remain neutral.

(4) The Georgian democratic Republic will apply itself to establishing friendly relations with all nations, and especially with neighboring nationalities and states.

(5) The democratic Georgian Republic offers to all inhabitants of her territory a wide field for free development.

(6) The democratic Georgian Republic guarantees to all citizens within her territory civil and political rights, without distinction of nationality, religion, social position, or sex.

(7) Until the convocation of the constituent assembly the National Council, with the addition of representatives of the minorities and the provisional government responsible to the National Council, is at the head of all Georgian administation".

On the 12th of March, 1919, the constituent assembly of Georgia confirmed the preceding act in the following terms:

„At its first sitting of the 12th of March, 1919, the constituent assembly of Georgia, elected by citizens of both sexes, according to the direct, equal, universal, secret, and proportional electoral system, proclaims before the world and history that it fully confirms and approves the act of the Independence of Georgia, declared at Tiflis by the Georgian National Council, May 26, 1918".

ეროვნული ბიბლიოთეკა

АКТ НЕЗАВИСИМОСТИ ГРУЗИИ

В течение многих веков Грузия существовала как свободное и независимое государство.

В конце XVIII века, теснимая со всех сторон врагами, Грузия добровольно присоединилась к России с условием, что Россия обязывается защищать ее от внешних врагов.

В годы великой революции в России установился порядок, который привел к развалу весь боевой фронт и заставил русские войска оставить Закавказье.

Предоставленная своим собственным силам Грузия, и вместе с нею все Закавказье, сама взяла в свои собственные руки дело устроения своих судеб и создала соответствующие органы, но давление внешних сил привело к нарушению союза, объединявшего народы Закавказья, и к распадению политической его целости.

Нынешнее положение грузинского народа повелительно диктует Грузии необходимость создания своей собственной государственной организации, чтобы спасти себя от порабощения со стороны враждебных сил и заложить прочные основы для свободного развития.

Согласно этому, Национальный совет Грузии, избранный Национальным собранием Грузии 22 ноября 1917 года, ныне всенародно объявляет:

1) Отныне грузинский народ является носителем суверенных прав Грузии — полноправным независимым государством.

2) Формой политического устройства независимой Грузии устанавливается Демократическая республика.

3) В случаях международных столкновений Грузия постоянно нейтральна.

4) Грузинская Демократическая Республика стремится установить добрососедские отношения со всеми членами международного общения, в особенности же с определенными народами и государствами.

5) Грузинская Демократическая Республика гарантирует в своих пределах гражданские и политические права всем гражданам без различия национальности, вероисповедания, социального положения и пола.

6) Грузинская Демократическая Республика всем народностям, населяющим ее территорию, предоставляет широкий простор для свободного развития.

7) До созыва Учредительного собрания во главе управления всей Грузией стоит Национальный совет, пополненный представителями национальных меньшинств, и Временное правительство, ответственное перед Национальным советом».

ეროვნული ბიბლიოთეკა

I. საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას აქვს თავისი სახელმწიფოებრივი გერბი.-

2. გერბად არის თეთრი გიორგი შვიდი მნათობით

1918 წ. სექტემბრის 20.

საქართველოს ეროვნულ საბჭოს
თ ა ვ მ ჯ დ ო მ ა რ ე ნ. ჩხეიძე

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის
თ ა ვ მ ჯ დ ო მ ა რ ე ნ. ჟორდანია

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა
საქართველოს რესპუბლიკის გერბისა.

I. შვინდისფერ ალგილიანს რგვალ ფარზედ თეთრი გ ი ო რ გ ი ოქროს რვიქებიან თეთრს ცხენზედ.
მარჯვენა ხელში ძეხადეულ მიმარჯვებული ოქროს შუბი ვერცხლის ლახვრიანი.
ცისფერი ჯავშანი, რომელსაც აქვს ვერცხლის უჯრედები; ჯავშნის ქვეშ მოსჩანს ცერი ყვავის პერანგი; სახელო და ბოლო მოსახსხამოსა თეთრი.
მარცხენა მხარზე თეთრი ფარი სახიანი; შარვარი ალისფერი, ოქროს წაღები:
უნაგირის ქვეშ ვეცხის ყვავის ყაჯარი; უნაგირი ოქროსი და უზანგი ვერცხლისა;
გერბის თავში რვაკუთხიანი — ვერცხლის ვარსკვლავი; მის მარჯვნივ ვერცხლის მთვარე, მარცხნივ ოქროს მზე; მთვარის და მზის აქეთ-იქით ორ-ორი რვა კუთხიანი ვერცხლის ვარსკვლავი.
ცხენის ქვევით მავი მთის მწვერვალი. ფარის გარშემო ისევ არშია თეთრ წინწკლებიანი ოქროს ზოლებში ჩასმული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

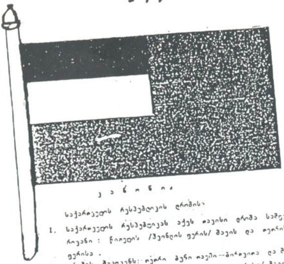

კ ა ნ ო ნ ი

საქართველოს რესპუბლიკის დროშისა

1. საქართველოს რესპუბლიკას აქვს თავისი დროშა სამფე-როვანი: წითელი /შინდის ფერის/ შავის და თეთრის ფერისა.
2. დროშას შეადგენს: ძელი ბუნი თავით--მოოქროვილი და შუ-ბის წვერით, ადამი წითელი /შინდის ფერისა/ შავი და თეთრი თანასწორი ზოლებით ზედა კუთხეში ბუნიან; შავი და თეთრი ზოლები შეადგენს ადამის განის ნა-ხევარს და სიგრძის ორ მეხუთედს.

1918 წ. სექტემბრის 10-ს

საქართველოს ეროვნული
საბჭოს თ ა ვ მ ჯ დ ო მ ა რ ე ნ. ჩხეიძე

საქართველოს რესპუბლიკის
მთავრობის თ ა ვ მ ჯ დ ო მ ა რ ე ნ. ჟორდანია

საქართველოს რესპუბლიკის გერბი

საქართველოს რესპუბლიკის გერბი დაამტკიცა საქართველოს უზენაესმა საბჭომ 1990 წლის 14 ნოემბერს. აი, ეს გერბი:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ჰიმნი.

დამოუკიდებელი საქართველოს ეროვნული
ჰიმნი 1918-21 წლებში.

დიდება

დიდება ზეცით კურთხეულს,
დიდება ქვეყნად სამოთხეს
ტურფა ივერსა!

დიდება ძმობა-ერთობას,
დიდება თავისუფლებას,
დიდება სამარადისოდ
ქართველ მხნე ერსა!

დიდება ჩვენსა სამშობლოს,
დიდება ჩვენი სიცოცხლის
მიზანს დიადსა!

ვაშა ტრფობასა-სიყვარულს,
ვაშა მეგობასა-სიხარულს,
სალამი ჭეშმარიტების
მეჯ-განთიადსა!

მუსიკა: კოტე ფოცხვერაშვილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქართული ფულის ნიმუში.

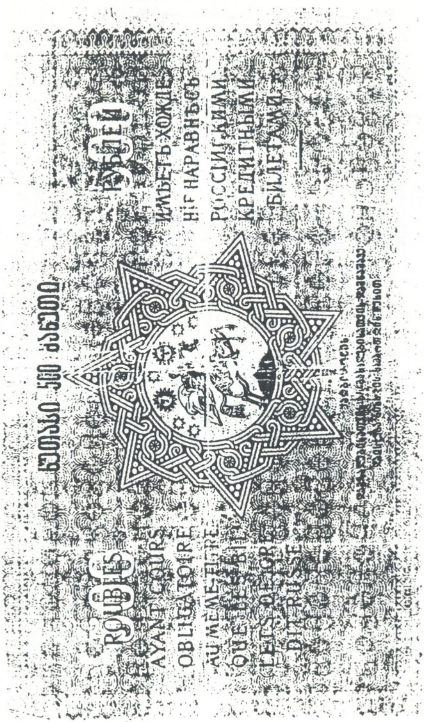
ხუთასი 500 მანეთი
500
РУБЛЕЙ
ИМѢТЬ ХОЖДЕ
НІЕ НАРАВНѢ СЪ
РОССІЙСКИМИ
КРЕДИТНЫМИ
БИЛЕТАМИ
500
ROUBLES
AYANT COURS
OBLIGATOIRE
AU MEME TITRE
QUE LES BILLETS DE CREDIT
DE RUSSIE

ეროვნული ბიბლიოთეკა

19 - 9 - 91

აპრილი

საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეა.

გილოცავთ დამოუკიდებლობის დღესასწაულს!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არიან თარიღები, რომლებიც ერის ყოფა- ცხოვრებაში გა-
ნსაკუთრებულ ბრწყინვალებით კიაფობენ და ქვეყნის მა-
რადიულ, მანათობელ მუქურ ვარსკვლავებათ იქცევიან.
დიად 26 მაისს 1918 წელს ჩვენმა ბრწყინვალე წინაპრე-
ბმა ქმნეს საქმე საკვირველ-საოცარი, გაანთავისუფლეს
რუსეთის მეფის ცივ ნესტიან შეუვალ ციხიდან " ფეხში -
შველ, ლეჩაქ ახდილი " პატარა საქრისტიანო საქართველო
და აღადგინეს იგი ერთ მთლიან სუვერენულ სახელმწიფოთ.
თქვენ,ჩვენო ქვეყნის არწივებო, 1991 წლის 9 აპრილს
ჩამოხსენით ჯვარზედ ცმული ბოლშევიკების მიერ განაწა-
მები ჩვენი ბედ-შავი სამშობლო, და ბარ-ნიჩბებით და-
ჩეხილ დაკლული , ჩვენ რაინდ საამაყო ახალგაზრდობის
სისხლით განზანილი სამგლოვიარო ჭმუნვის დღე, სიხა-
რულის,სიცოცხლის და ერის განთავისუფლების დღეთ აქცი-
ეთ, რადგან ამ დღის შედარებით თქვენ მოხსენით საქა-
რთველოს სამგლოვიარო ძაძა გამოწვეული რუსთა ველურ
ლაჩრულ მკვლელობებით, და აღუდგინეთ ქართველ ერს ნანა-
ტრი საოცნებო დამოუკიდებლობა, რომელიც მან ერთობლი -
ვათ აიტაცა და გულში ჩაიკრა.
1991 წლის 9 აპრილი დიად 26 მაისის ტოლ დღეთ აქციეთ
და, და როგორც ახეთი დაუვიწყარ მეორე ბრწყინვალე თა-
რიღათ შევიდა საქართველოს ისტორიაში.

გვწამს და გვჯერა,რომ დამოუკიდებლობა უფრო მკვიდრად
შეგვაკავშირებს და შეგვაგრძნობინებს ერთმანეთ შორის
ნათესაობას და სიახლოვეს,სისხლით, სორცით და სულით,
ერთ ეროვნების შვილობას, ერთი მეორის ძმობას და მო-
ყვასეობას, რომელიც გააცისკროვნებს ჩვენი გონების
სიდიადეს, სულის სიმაღლეს, ზნეობა-მოქალაქეობის შე-
გნებას და სილამაზეს.

ამ რწმენით, ჩვენ უცხოეთში იძულებით სამშობლოს გამოღმა დარჩენილი ეული ქართველობა აღფრთოვანებით გესალმებით და ლოცვით გილოცავთ ამ დიად დაუვიწყარ დღეს, მაგრამ გული მიტირის და ცრემლი მომდის, რადგან ვერ ვივიწყებ ნიჩბებით დაკლულ ჩვენ ნორჩ ახალგაზრდა გონებს და ტანდაჩეხილ ჩვენ მზე ჭაბუკებს, რომლებიც კვნესიან ჩემს ფიქრსა და გულში.

განაწამებ სიკვდილმა ახადა ფარდა და წარმოგვიდგინა მათი პატრიოტული გოლიათობა ზუმბერაზობა და მათი კაცობის დიადობა.

მამა ზეციერი იყოს მფარველი მის ხვედრ საქრისტიანო საქართველოსი, რათა დაეფაროს იგი ყველა ბოროტ ძალებისაგან და დაემყარებინოს მუდმივი მშვიდობიანობა.

და, ჩვენშიდ მუდმივ გაისმოდეს ქართული გულის ცემა, ენა და მშობლიური ყოფიერება.

დიდება და მარადიული გამარჯვება ჩვენ ზეცით კურთხეულ

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს.

ლევან ფაღავა.

--- ... ---

ეროვნული ბიბლიოთეკა

--.--

მოვა დრო უზარ-მაზარნი
მთანიცა შეიძრებიან,
ქარი დაჰქროლებს მედგარი,
ღრუბელნი განიმჭვრევიან!

ზევით ცა ლაჟვარდოვანი,
ქვეშ მიწა შეირხევიან,
აწ გულნი ოდნავ მფეთქავნი,
ლომ-ვეფხვსაც მოერევიან!

მოვა დრო დაჩაგრულები ,
მამაცად მოიქცევიან,
ერთის წადილით შეკრულნი
ერთს ნდომათ გადიქცევიან!

გრგვინათ ასტყდება ყიყინა,
მშიშარნი გაიქცევიან,
ქვიტკირნი შედუღებულნი
ჩაინგრევ- ჩაიქცევიან.

--.--

ალექსანდრე ყაზბეგი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ისტორიული შეხვედრა.

---------------...---------------

1990 წლის მიწურულში მალტის კუნძულებზე მოხდა საკაცობრიო მნიშვნელობის შეხვედრა, რომელიც დასავლეთის პრესამ მეორე იალტის კონფერენციის სახელით მონათლა. ეს კონფერენცია ჩაატარეს შეგნებულად, დიდი თავდაჭერილობით, თავშეკავებით და საიდუმლოებით მხოლოდ ორ უძლიერეს სახელმწიფოების მეთაურებმა ჯ. ბუშმა და მ. გორბაჩოვმა, რომლის ყოველ დღიურ მსვლელობას ამერიკის პრეზიდენტი აცნობდა მის მთავარ მოკავშირეებს, ინგლის, საფრანგეთს და გერმანიას, მაგრამ საიდუმლოება არა პირდაპირ ირიბათ, მაინც ცნობილ იქნა.
კონფერენციაზე დასმულ იყო პლანეტარული საკითხი, სახელდობრ თუ ვინ იქნება მომავალ საუკუნის წამყვანი ბატონ-პატრონი, თეთრი თუ ყვითელი რასა? თუ კი დღემდის ბატონობდა თეთრი რასა მეოცე საუკუნის მიწურულში არამც თუ ძლიერდება ყვითელი რასა ეკონომიურათ, არამედ მას ამარცხებს შინაურ და გარეშე ბაზრებზე და ლამის მორჩილებაში მოჰყავს, რაც იწვევს თეთრ რასაში შიშს, აღშფოთებას, გულის წყრომას, განგაშს, და სასწრაფო წინააღმდეგობისათვის მზადებას, შედავებას და საპასუხო დარტყმას. იაპონია გრძნობს რა თეთრი რასის წინააღმდეგობის საშიშროებას, ის ხელს უწვდის მილიარდიან მოსახლე ჩინეთს, რომელზედაც ნაპოლეონი ამბობდა: " დაე იძინოს მაგ ვეშაპმა, მისი გამოღვიძება იქნება საშინელი". ჩინეთმა გამოიღვიძა ერთმა და მთლიანმა, გათავდა გენერლებ ჩანძონიუ და ჩანშაკების თარეში და სამოქალაქო ომები. დღევანდელი ჩინეთი ფლობს ატომიურ ბომბს და თავის სიტყვას ამბობს საკაცობრიო საკითხების

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გადაჭრაში. იაპონიამ სწორედ ეს ჩინეთი გაიხადა მან პრივილეგიურ მოკავშირეთ. იაპონია-ჩინეთის ჩრდილი ფარავს რუსეთის კუთვნილ ციმბირს, რაც სამართლიანად მას მოსვენებას არ აძლევს.

მოგვცა
დღეს ყველასაკან დაწუნებულ კარლ მარქსმა შესანიშნავი ლაკონიური ფორმულა" მდგომარეობა ქმნის შეგნებასო", სწორედ ეს შექმნილი მდგომარეობა უკარნახებს ჟ. ბუშს და მ. გორბაჩევს ერთად ყოფნა-დაახლოვებას მტკიცეთ შეკავშირებას და გაწუყრეულათ ერთად ბრძოლას ამ ახალი ძალის ტრიომფალური სვლის წინააღმდეგ, რომლის შესაჩერებლათ რუსეთია მთავარი პარტნერი და მტკიცე ყებირი, მაგრამ როგორი რუსეთი? ერთი მთლიანი განუყოფელი, თუ პაწარ პაწარა რესპუბლიკებათ დანაწინებული რუსეთი? რასაკვრელია ერთი და მთლიანი რუსეთი, რაც გარანტიაა რუსეთის ძლიერების, რომელიც ასე ესაჭიროება დღევანდელ ვითარებაში თეთრ რასას ყვითელი რასის ექპანსია განვითარების შეწყვეტისათვის.

გორბაჩოვმა სწორედ რუსეთის მთლიანობის ხელშეუხლებობის საკითხი დასვა კონფერენციაზე, რასაც მან სავსებით მიაღწია,ამის დამამტკიცებელ ერთ საუკეთესო მაგალითსაც მოგახსენებთ.

ცნობილია,რომ ამერიკა და ევროპა განსაკუთრებულ თანაგრძნობით ეპყრობიან ბალტიის სახელმწიფოების დამოუკიდებლობის საკითხის დადებითად გადაჭრას.

მალტის კონფერენციის დამთავრების შემდეგ დასავლეთის დემოკრატიულ ქვეყნებს ესტუმრა ლიტვის პირველი მინისტრი, თხოვნით მათი ქვეყნის დამოუკიდებლობის მხარდაჭერაში. მინისტრი დიდი პატივით იქნა მიღებული ევროპა ამერიკაში, რომელსაც მის თხოვნაზე ასეთი"მეგობრული"

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რჩევა მისცეს:"დროებით უკან წაეღოთ მათ მიერ გამოცხა-
დებული დამოუკიდებლობა, და მოლაპარაკებოდენ გორბაჩოვს
და მისი თანხმობით გამოენახათ გამოსავალი" .
თუ კი წარსულში რუსეთის იმპარატორებს ედვათ ჯიბეში
ერთა განთავისუფლების გასაღები, დღეს ამ გასაღების
მფლობელია კრემლის ბატონი , -გორბაჩევი, რომელის მა-
შველია ჯერჯერობით მისდამი მგრძნობიარებით აღსავსე
დასავლეთის დემოკრატია.
პოლიტიკაში არ არსებობს მარადიულობა, იგი მუდამ ცვა-
ლებადი და საეგებიოა, რადგან ის გამოდის ყოველთვის
ცივ სახელმწიფოებრივ ინტერესებიდან, და ანგარიშიანო-
ბიდან ამიტომ მისი ინტერესების დასაცავათ ჩადის ყოვე-
ლგვარ გულშეზარავ უხამს ბოროტებას, რის დასადახტურე-
ბლათ მოვიყვანთ, სხვა უამრავ მაგალითებიდან კიდევ ერთ
დამახასიათებელ მაგალითს.
ეგრედ წოდებულ გოლფის ომამდე სირია გამოცხადებული იყო
ერთ უბოროტეს ტერორისტულ სახელმწიფოთ, რომელმაც მრა-
ვალ უდანაშაულოთა სისხლი დაანთხია, და ამიტომ მისი
პრეზიდენტის რეჟიმი სამარცხვინო ჯვარზე იყო გაკრული
ამერიკა ევროპის სასიქადულო დემოკრატიის მიერ.
შორს მჭვრეტელი ჭკვიანი სირიის პრეზიდენტი ამ ომშიდ
ჩადგა მოკავშირეთა მხარეზედ მთელ თავის მხედრობით,
რამაც მოკავშირეებს დაავიწყა მისი სისხლიანი წარსული,
სათნოებით გულში ჩაიკონეს, და ნიშნად მადლობისა
საჩუქრათ მიართვეს მის მიერ განაწამები ქრისტიანული
ლიბანი, გაანიარალეს მათ მფარველობის ქვეშ მყოფი რა-
ინდი გენერალი მიშელ აუნი, რომელიც იბრძოდა მის მშო-
ბლიურ ლიბანის თავისუფლების დასაცავათ და სადღაც სა-
ფრანგეთის საელჩოს ერთ კუთხეშიგა მოკეტეს. ფრანგებმა,

როგორც ყოველთვის კამოიჩინეს გამბედაობა, ჰუმანურობა და დემოკრატიის მიერ ვანწირულ შერისხული გენერალი ჯერჯერობით უცილებელ სიკვდილს გადაარჩინეს.

სირიამ ერთ თოფის გაუსროლათ, ერთ გროშ კაპეიკის დაუხარჯავათ ხელთ იგდო მთელი ქრისტიანული ლიბანი და დე-დემოკრატიის შემწეობით განახორციელა მისი სანუკვარი ოცნება დიდი სირია.

ეს ორი მნიშვნელოვანი მაგალითი ჩვენ მოვიყვანეთ ჩვენი ერის მესვეურების საყურადღებოთ, რადგან დღევანდელ განათლებულ ხანაში სამწუხაროთ დემოკრატიაც ხშირად ისეთივე ბოროტებას ჩადის, როგორც არა დემოკრატები, და მათი ნდობაც და მათზე დაყრდნობაც საეგებიო მცდარი და ფუჭი ოცნებაა.

ჩვენმა ხალხმა ამ ბოროტ ხანაში თვითონვე ადგილზე უნდა გამონახონ გამოსავალი დიდი დაკვირვებით, სიფრთხილით, თავდაჭერილობით კრემლის მეთაურებთან მშვიდობიან დიალოგის ჩატარებით თანასწორობის[illegible]-ჩვენ უმწეო მდგომარეობიდან ერთად-ერთი გამოსავალი[illegible]. რუსეთის დემოკრატიულ ქვეყნად გარდაქმნა, მასთან მკიცე კავშირით რუსის ხალხის თანხმობით ამ მიმართულებით მუშაობა მის დასამკვიდრებლათ, რაც მოგვცემს მეც გარანტიას ჩვენი ქვეყნის თავისუფლებასა და ნივთიერ კეთილდღეობისათვის, თვით რუსის ხალხის ჩათვლით.

არ დავივიწყოთ არასოდეს, რომ ჩვენი საკითხ წყდება არა ევროპასა და ამერიკაში არამედ კ რ ე მ ლ შ ი.

დღევანდელი მსოფლიო გიგანტიური ნაბიჯით ცვალებადობას განიცდის, იცვლება ევროპა, ამერიკა და, რაც მთავარია ჩვენთვის იცვლება საბჭოთა რუსეთი. თანამედროვე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ისტორია ერებს აძლევს და უჩვენებს მხოლოდ ერთ გამოსავალს, ერთმანეთის გაგება დაკავშირებას მშვიდობიანი ევოლიციური დიალოგის გზით თანასწორობის ნიადაგზე, რომლის განსახორციელებლათ საუკეთესო ფორმაა დემოკრატიული მართველობა, რომლის უკეთესი წყობილება კაცობრიობას დღემდის ვერ შეუქმნია.

ამ მიმართულების თავკაცია დღევანდელი საბჭოთა რუსეთის მართველ-წამყვანი გორბაჩოვი, რომელზედაც ამერიკის პრეზიდენტ ბ.ბუშმა განაცხადა: "დიდი და განუსაზღვრელია გორბაჩოვის ღვაწლი და გამბედაობა კაცობრიობის უკეთეს მომავლისათვის, რომელსაც ჩვენ ურეზერვოთ მხარს უჭერთო".

მდგომარეობა გვიკარნახებს, მის მიერ საბჭოთა იმპერიაში შექმნილ ახალ ხანას მხარი დაუჭიროთ და ჩვენ ბედში მყოფი ერებც რუსის ხალხთან ერთად მას გვერდში ამოუდგეთ, რადგან მისი მეოხებთ უსისხლოთ განთავისუფლდენ სატელიტები, და რაც მთავარია საბჭოთა წყობილების დასაყრდნობი ბურჯი კომპარტია მისივე მეოხებით აღარაა "ჩვენი ეპოქის გონება, ღირსება და სინდისი", რასაც წლების განმავლობაში ისტერიულათ გაჰკიოდენ კრემლის ბატონები . ჩვენ გვწამს და გვჯერა, რომ საბჭოთის სისხლიანი "ალამი"ისტორიის ფირმანიდან საცაა ჩამოვარდება, მხოლოდ ერთი პირობით გადუჭარბებლათ ზომიერების ფარგლებში მოქმედებით ჩვენ საბოლოო მიზნის განსახორციელებლათ. დღეს ერების სიტყვას და მოთხოვნლებებს კრემლი უსმენს და ანგარიშს უწევს, რაც უაღრესი პროგრესიული მოვლენაა.

საქმე და სიტყვა ეხლა თქვენზედაა.

ლევან ფალავა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

- D E C L A R A T I O N -

--..--

Nous sommes les enfants d'un peuple opprimé . La force étrangère nous a arraché la liberté politique ainsi que la liberté nationale ; nous sommes sous le joug en tant que peuple et nation .

Qui comprendra mieux notre souffrance que celui qui croit en ces deux libertés et qui a inscrit sur son drapeau le droit de l'homme et le droit des peuples, et qui a déclaré ce droit pour tout le monde, pour toute l'humanité ? C'est la France qui était et reste le défenseur des opprimés . La France a su réunir en elle-même l'esprit français et universel, l'esprit national et humanitaire .

Nous ne croyons pas et n'avons jamais cru que ceux qui imposent le despotisme à leur propre peuple, pourraient apporter aux autres la liberté, et que les conquérants de peuples libres puissent affranchir les nations opprimées . Le banditisme international détruit tous les droits sous toutes ses formes . Deux drapeaux opposés flottent aujourd'hui sur le monde : celui de la liberté, et celui de l'esclavage ; la place du drapeau Géorgien se trouve dans le camp de la liberté .

● Tel est le mobile de notre orientation politique et dans la même direction vont nos pensées nationales .

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

Le peuple Géorgien souffre sous la domination de la Russie Soviétique ; il n'a jamais admis cet état de choses, et combat sans cesse son oppresseur, le Pouvoir Soviétique, et avec celui-ci tous ceux qui l'aident , contre tous ses alliés quels qu'ils soient . Nous n'étions jamais, nous ne sommes et ne seront en aucun temps du côté de l'URSS et de ses défenseurs, ni au point de vue idéologique, ni politique, ni national . Il y a longtemps que les ponts sont rompus entre nous et que la lutte entre nous est déclarée . Maintenant les Alliés se sont placés dans la même position que nous . La dénonciation du bolchévisme par nous comme l'ennemi, non seulement de la Géorgie mais aussi de toute l'humanité, comme résurrection de l'ancienne barbarie russo-asiatique, est devenue évidente aujourd'hui etest partagée par le monde civilisé .

Nous n'avons pas changé notre place, et la ligne de notre conduite reste la même qu'auparavant, sans aucune variation . L'histoire a justifié notre position, la position du peuple Géorgien, et aujourd'hui notre point de vue est partagé par la démocratie mondiale . Et, si jusqu'à maintenant, nous étions animés par l'espoir, aujourd'hui notre espoir est fondé sur une base réelle .

---..---

ეროვნული ბიბლიოთეკა

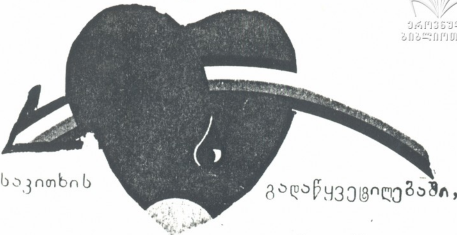

ოსთა საკითხის გადაწყვეტილებაში,

ჩვენი სურვილია: ერთად ვიყოთ იმედითა და რწმენით

ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ოლქში მცხოვრებ ოსთა შორის აღმოჩნდნენ ის მიწის მოღალატენი, ვისი ხიზნებიც იყვნენ საუკუნეთა მანძილზე — შიდა ქართლში სისხლი დაიღვარა, სისხლი ქართველთა და ოსთა. ცხინვალის ქუჩები ბარიკადებით ჩაიხერგა, ოსმა ექსტრემისტებმა გადაწვეს ქართველთა სახლები, დაიტაცეს და გაანიავეს მათი ქონება. დაძაბულობამ კულმინაციას მიაღწია. იმპერიული ძალების მხარდაჭერით გათამამებულმა ოსმა ექსტრემისტებმა გააფთრებული წინააღმდეგობა უწიეს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დაცვისა და წესრიგის აღდგენისათვის შიდა ქართლში მოქმედ საქართველოს მილიციას.

("ლ.ს" 1991 წ.)

რათა,
საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრებ ოსების საკითხი მშვიდობიანობის გზით, ერთხელ და სამუდამოთ დადებითად იყოს გადაწყვეტილი, რომ ბოლო მოეღოს მოსყიდულ ოსების ექსტრემისტების სისხლის მწყურვალ თარეშს, ჩვენ მშობლიურ დედულ-მამულში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბრალს ვდებთ.....

შემცნება საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრებ ოს ხიზნების შესახებ, ერთხელ და სამუდამოთ უნდა იყოს ნათლად, გარკვეულად და აშკარად ნათქვამი მათ და ყველას. საყურადღებოთ, რომ საქართველო არის ტერიტორიულათ ერთი მთლიანი და განუყოფელი, სახელმწიფო და არასოდეს არ-დაუშვებს მის ისტორიულათ კუთვნილ დედულ- მამულის დაყოფა დაქუცმაცებას.

დღევანდელ საქართველოს ჰყავს დემოკრატიულ პრინციპზე არჩეული მისი მთავრობა არჩეული ქართველი ხალხის მიერ ქართველ ხალხისათვის.

ეტნოლოგიურათ ქართველი ხალხი შეადგენს ერთ განუყოფელ ერს,რომელსაც აქვს ერთი ისტორიული, კულტურული, ენობრივი მთლიანობა. ეს ერი შესდგება სხვა და სხვა "რეგიონებიდან"(როგორც საფრანგეთი, გერმანია, იტალია, ინგლისი, ისპანია და სხვა)რომლებზედაც ისე როგორც სხვა ქვეყნების ეროვნულ ტერიტორიაზე ცხოვრობენ უცხო ტომები ხიზნების სახით, ასეთ კატეგორიას ეკუთვნიან ოსებიც. საქართველოს ტერიტორიაზე ცხოვრობს დაახლოებით ასი ათასი ოსი, საქართველოს უზენაესმა საბჭომ გაუწია რა ანგარიში ოს ხიზნების განსაკუთრებულ თვისებებს, მის სპეციფიურობას,და ენობრივ განსხვავებას, მათ მშობლიურ ენაზე გაუხსნა შკოლები, უნივერსიტეტი, თეატრი, ბეჭვდითი ორგანოები, და დაუარსა საკუთარი ტელეხედვა და რადიო,ვთვლით მათ ქართველი ხალხის სრულ უფლებიან წევრათ, მხოლოდ ერთი პირობით: სავალდებულოა მათთვის ისე, როგორც ყველა ქართველისათვის რესპუბლიკის კანო-

ნების მორჩილება, შესრულება, როგორც ეს მიღებულ იქნა დამოუკიდებელ საქართველოს დროს და დღესაც მალაში რჩება.ოსები არამც თუ დაემორჩილენ რესპუბლიკის კანონებს არამედ უცხო ძალის წაქეზებით თვითნებურათ გამოაცხადეს ოსების ავტონომიური ოლქი ჩვენს მიწა-წყალზე, რომელიც გაუქმებულ იქნა უზენაეს საბჭოს მიერ,რომელსაც ჩვენ მხარს უჭერთ და ვესალმებით.

ოსებმა უნდა შეიგნონ, რომ იურიდიულათ ავტონომიური ოლქის სტატუსის გაუქმება საქართველოს რესპუბლიკის განსაკუთრებული უფლებრივი პრეროგატივაა და მას უნდა დაემორჩილონ.

ოსებმა ჯერ კიდევ საქართველოს დამოუკიდებლობის დროს, რომლის ცოცხალი მოწმე გახლავართ , ქართველი ხალხის მიმართ ჩაიდინეს კაენური ცოდვა.

ერთ ზაფხულის პაპანაქება სიცხეში, სრულიად მოულოდნელათ თავს დაგვესხნენ, გაანადგურეს ააოხრეს და ცეცხლს მისცეს შემდეგი სოფლები: ჭალა, სავანე, არგვეთი, ჩიხა და სხვა მშვენებანი ზემო იმერეთისა. სოფ. სავანეში სრულიად აჩეხეს განთქმულ ვენახების ზვრები, დასცალეს და ქვებით ჩაანგრიეს საუკუნოვანი ჩაკირული ქვევრები, წაბილწეს და დახწვეს ულპობი ძელქვის მოჩუქურთმებული საწნახლები, საჩხერელის მოაღწიეს და "მოლინახეს" ციხეში გამაგრდენ და იქიდან დაიწყეს თარეში , მკვლელობა და აწიოკება მშვიდობიან მცხოვრებლების, მათი ფიცრული სახლები ცეცხლს მისცეს, აუარება საქონლის ნახირი ოსეთს წაასხეს და საჩხერის განთქმულ "ხვალაპენების"ყანებში ოქროსფერად მობიბინე მოსავლად გამზადებული პურის ყანებს ცეცხლი წაუკიდეს და მოსახლეობა დაამშიეს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დამოუკიდებელ საქართველოს მთავრობამ, მიიღო რა მხედველობაში, რომ ქართველობა მუდამ ცხოვრობდა ქრისტიანულ, ადამიანურ ცხოვრების რწმენით, და კეთილ მეზობლურ დამოკიდებულობით მის მიწაზე დასახლებულ ოსებთან, ვერ გამოიჩინა განსაკუთრებული სიმკაცრე **მოსყიდულ** ოს ექსტრემისტების წინააღმდეგ და ისინი მკაცრად არ დასაჯა, რაც დღეს ჩვენ ხალხს ასე ძვირად **უჯის.**

ოსებმა უნდა იცოდენ, რომ ბალტიის ქვეყნებში ბინადრობენ დიდი პროცენტი უცხოელებისა (უმეტეს შემთხვევაში რუსები და უკრაინელები) მაგალითად 20 პროცენტი ლიტვაში, 40 პროცენტი ესტონიაში, და თითქმის 50 პროცენტი **ლა**ტვიაში. ამ სახელმწიფოებში ძალიან უბრალოდ, მშვიდობიანად გადაწყდა და მოგვარდა **მათი** საკითხი.

ისინი უკომპრომისოდ ღებულობენ რესპუბლიკაში არსებულ კანონებს, და სცნობენ ამ ქვეყნების დამოუკიდებლობას, რაც მათ გამოხატეს ეხლახან ამ რესპუბლიკებში ჩატარებულ რეფერენდუმში, რომლებშიდაც მათ მიიღეს მონაწილეობა, და არასოდეს მათ არ მოუთხოვნათ ავტონომიურ ოლქების შექმნა და დაარსება.

ქართველ ხალხს **აქვს** ღვთიური თვისებები: შემწყნარებლობა, მიმტევლობა და მოთმინება, მაგრამ ყველაფერს აქვს საზღვარი . ოსებმა არარაობათ აქციეს ჩვენი ნდობა და გავიქარწყლეს ყოველგვარი იმედები, რისთვისაც მათ **ბრალს** ვდებთ და მოვითხოვთ, თუ გსურთ ოს ხიზნების მართვა-გამგებლობა და მათ პროვოკაციულ სისხლიან ტერორის მოსპობა, საჭიროა რკინის ხელით მათი მართვა, რათა შეწყდეს ერთხელ და სამუდამოთ მათ მიერ ქართველების შევიწროება, რომლებსაც ბეღურებივით ხოცავენ **მშობლიურ** საკუთარ მიწა-წყალზე. ყველა ოს ექსტრემისტების სასტიკათ დასჯას და გადასახლებას მათ სანუკვარ ჩრდილოეთ ოსეთში.

პატივცემულო მკითხველო!--- თქვენდა საყურადღებოთ და განსახილავათ ვაქვეყნებთ ორ წერილს: პირველი, საფრანგეთში ასოც.-ა "ოსეთის"პრეზიდენტს ქ-ნ ცერეზა ნასყიდაშვილი-ბიცაროვას!
საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეს ცენტრის ხელის მოწერით, და მეორეს ქ-ნ ბიცაროვის საპასუხო წერილს.

პირველ წერილის შინაარს სავსებით ვიზიარებთ, მხოლოდ ერთი მოკრძალებითი შენიშვნით , საჭირო იყო უფრო მაგარი და მცკიცე წერილი ქ-ნ ბიცაროვისადმი, რომელიც უმართებულოთ ადანაშაულებს ქართველ ერს ოსთა მიმართ და დასმენითაც კი გვემუქრება საფრანგეთის მართველთა წინაშე, რაც დასაგმობ გასაკიცხია. დაუშვებელია აგრეთვე ქ-ნ ბიცაროვის გესლიანი და ირონიული საპასუხო წერილი საქართველოს რესპუბლიკის უმაღლეს საბჭოს თავჯდომარის ბატონ ზვიად გამსახურდიასადმი, რაც ამართლებს ერთ სამწუხარო თქმულებას: ". არა ყველას, მაგრამ ზოგ. ოსის გულში ზის რაცომლაც ქართველი ხალხის იდუმალი სიძულვილი", რომელიც იფეთქებს დრო გამოშვებით საქართველოს ძნელადობის დროს. ჩემ ცხოვრებაში მომსწრე ვარ მათ ორ ჯანყის და დაუშვებელ სისხლიან ველურობის მის მასპინძელ ქართველების წინაშე.
დღეს ოსებს ესაჭიროება კაცი, გამზომიერებელი, თავდაჭერილი, ზომიერი რეგულიაცორი, შეურიგებელი ულმობელი მებრძოლი მის თანამემამულე მოსყიდულ ექსცრემისცების წინააღმდეგ, რათა შეწყდეს მათი თარეში, ქართველების ხოცვა, და დამყარდეს საქართველოს ცერიცორიაზე მცხოვრებ ოსებსა და ქართველებს შორის მათი სანუკვარი ოცნება, მშვიდობიანობა, და კეთილ მეზობლურიდამოკიდებულობა. აი თქვენი და ჩვენი უწმინდესი მოვალეობა.

ლ.ფ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე

საფრანგეთში ასოციაცია "ოსეთის"
პრეზიდენტს ქ-ნ
ტერეზა ნასყიდაშვილი-ბითაროვს

ქ-ნო პრეზიდენტო, როგორც თქვენი წერილიდან ჩანს თქვენს ხელთ მყოფი ინფორმაცია დაზუსტებას მოითხოვს. ამიტომ თავს ვალდებულად ვთვლით მოგაწოდოთ რამოდენიმე ცნობა ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე უკანასკნელ ხანს განვითარებული მოვლენების შესახებ.

1990 წლის 20 სექტემბერს სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა ყრილობამ თვითნებურად გამოაცხადა ოლქი სამხრეთ ოსეთის საბჭოთა დემოკრატიულ რესპუბლიკად სსრკ-ს შემადგენლობაში. ამ ანტიკონსტიტუციური აქტის საპასუხოდ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდენტმა 1990 წლის 21 სექტემბერს ბათილად სცნო ეს გადაწყვეტილება.

საქართველოში ჩატარებული მრავალპარტიული დემოკრატიული არჩევნების ჩატარების შემდეგ, 1990 წლის 9 დეკემბერს, ოლქში ჩატარდა არაკანონიერი (საარჩევნო კანონის გარეშე) არჩევნები, ხოლო 11 დეკემბერს თვითმარქვიამ "სამხრეთ ოსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს" სესიამ დაადგინა დაემორჩილებინა ადგილობრივი სახელმწიფოებრივ-სამართლებრივი სტრუქტურები საბჭოთა კავშირისათვის, დაარღვია რა ამით როგორც სსრკ-ს ასევე, საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციები. სსრკ-ს უზენაესმა საბჭომ და პრეზიდენტმა ამ ანტიკონსტიტუციურ აქტებზე არავითარი რეაგირება არ მოახდინეს. იმავე დღეს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო იძულებული შეიქნა გადაედგა-თავისი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წინანდელი გადაწყვეტილება, და გაეუქმებინა სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქი. ეს იყო აღნიშნულ რეგიონში სიტუაციის სტაბილიზაციის ერთ-ერთი საშუალება.

საქართველოს რესპუბლიკაში ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიის გარეთ თითქმის ორჯერ მეტი ოსი ეროვნების მოქალაქე ცხოვრობს, ვიდრე ყოფილი ოლქის ტერიტორიაზე, მაგრამ არსად არავითარ კონფლიქტს ადგილი არა აქვს. შიდა ქართლშიც კონფლიქტის გაჩენის ერთადერთი მიზეზს ხელოვნურად შექმნილი ავტონომია წარმოადგენდა. და რომ არა კრემლის მიერ შეგულიანებული ექსტრემისტი ლიდერები სიტუაციის ამგვარი გამძაფრება შეუძლებელი იქნებოდა.

ცხინვალის ბლოკადაზე საუბარი მხოლოდ ამ საკითხში გაუთვითცნობიერებლობას შეიძლება ემყარებოდეს ხოლო რაც შეეხება სათბობისა და რესურსების ნაკლებობას მას განიცდის მთელი საქართველოს მოსახლეობა და ანალოგიური მდგომარეობა ცხინვალში სულაც არ არის დაკავშირებული წარმოქმნილ კონფლიქტთან.

ამჟამად ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს 145 ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა, რომელთაგან 90 სწავლება ოსურ ენაზეა, არის ოსური უმაღლესი სასწავლებელი, მეცნიერებათა აკადემიის განყოფილება, ოსური თეატრი. ნომენკლატურული თანამდებობის და კულტურულ საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ხელმძღვანელ ადგილებზე ძირითად ოსი ეროვნების პირებში მუშაობენ. აბსოლუტურად განსხვავებული სურათია ოსი ხალხის სამშობლოში ჩრდილოეთ ოსეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში, რომლის დედაქალაქში ბოლო დრომდე არ იყო არც ერთი ოსური სკოლა და არ არსებობდა ოსური კულტურისა და ტრადიციების განვითარებისა და შენარჩუნების არავითარი გარანტიები. ვფიქრობთ, კარგი იქნებოდა დიდად პატივცემულო ქ-ნო პრეზიდენტო თქვენი შესაძლებლობები და ძალისხმევა მიგემართა, ოსი და ქართველი ხალხის საერთო მტრის, კრემლის იმპერიალისტური პოლიტიკის წინააღმდეგ და დაგეცვათ მშობელი ხალხის ინტერესები მისსავე სამშობლოში – ჩრდილოეთ ოსეთში.

მიუხედავად იმისა, რომ ოსმა ექსტრემისტებმა გამოიჩინეს უმადურობა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიაყენეს ქართველ ერს შეურაცყოფა და თავიანთი უგნური ქმედებით გამოიწვიეს სისხლისღვრა, რითაც ტრაგიკული ფურცელი ჩაწერეს ქართველი და ოსი ხალხის ურთიერთობის ისტორიაში. გვსურს დაგარწმუნოთ, რომ არავინ აპირებს წაართვას შიდა ქართლის ოსურ მოსახლეობას ეროვნულ-კულტურული ავტონომია, რითაც ყოველთვის ფართოდ სარგებლობდნენ და ეხლაც სარგებლობენ საქართველოში მცხოვრები სხვაეროვნული უმცირესობანი. ამასთანავე შიდა ქართლის ოსურ მოსახლეობას, რომელიც ეროვნული უმცირესობის კლასიკური მაგალითია არა აქვს პრეტენზიის უფლება თვითგამორკვევისა და სუვერენული სახელმწიფო შექმნაზე. ასეთია საყოველთაოდ აღიარებული კანონი, რომელიც ასახულია "სამოქალაქო უფლებების პაქტის" 27-ე მუხლში, "პარიზის ქარტიაში ახალი ევროპისათვის" და სხვა საერთაშორისო აქტებში.

პატივისცემით

~~საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი~~
~~საბჭოს თავმჯდომარე~~ ზ. გამსახურდია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ASSOCIATION OSSETE EN FRANCE

SIEGE SOCIAL :

30, rue de Léningrad 75008 PARIS

Monsieur Zviad GAMSAKHOURDIA,
Président du SOVIET SUPREME
de la REPUBLIQUE de GEORGIE

Paris, le 20 février 1991

Monsieur le Président,

J'accuse réception de "votre" réponse. Elle m'est parvenue grâce à la bienveillante entremise de Monsieur Othar ZOURABICHVILI.

Je dois vous dire que je ne comprends pas très bien qui répond à mon courrier du 09.01.91. La lettre que j'ai entre les mains n'est ni datée, ni signée. De plus, le final où se trouvent votre titre et votre nom est rayé de deux coups de plume et remplacé, de la même plume, par les mots manuscrits "Centre de Presse du Soviet Suprême".

J'avoue que, pour un document à en-tête du Président du Soviet Suprême de la République de Géorgie, je trouve cela un peu désinvolte. Sans tomber dans les excès du protocole, il y a, au poste représentatif qui est le vôtre, un minimum d'usages à respecter.

Mais trêve de formalisme. Je prends bonne note de la réponse.

Je tiens d'abord à vous signaler que ma démarche n'est absolument pas dictée par de quelconques sentiments antigéorgiens. Comme vous le savez sans doute, mon mari est géorgien et il est le père de mes enfants qui, donc, sont à moitié géorgiens. J'ai toujours vécu en très bonne intelligence avec les Géorgiens et, même, j'ose dire que j'ai, dans la mesure de mes moyens, toujours été aux côtés de mon mari dans ses actions privées et publiques en faveur de la Géorgie et des Géorgiens, aussi bien comme marguillier de la Paroisse Sainte Nino qu'il a amplement aidé à survivre, que comme Président de l'Association Géorgienne en France qu'il a présidée pendant plusieurs mandats et dont il est, aujourd'hui, le Président d'Honneur. J'étais même à ses côtés quand, en son temps, il a organisé la première manifestation publique en votre faveur (et celle de Mérab KOSTAVA) où beaucoup de ceux qui se disent maintenant de vos proches brillaient par leur absence (certains étaient même hostiles). J'ajoute, qu'après les tragiques

ეროვნული ბიბლიოთეკა

évènements du 09 avril 1989, c'est ma fille cadette qui a organisé la manifestatio des lycéens parisiens devant l'Ambassade d'U.R.S.S. à Paris où elle a officiellement déposé une motion de protestation.

Tout ceci pour vous dire que je ne fais pas d'antigéorgianisme primaire... ni, même, de chauvinisme ossète.

J'en reviens au courrier reçu et, considérant qu'il émane de vous, je constate que vous ne remontez pas assez dans l'historique des faits et leur chronologie. Les choses ont commencé bien avant le mois de septembre 1990 et, même, avant les dramatiques manifestations d'avril 1989. C'est bien plus tôt que des velléités séparatistes ossètes se sont dessinées. Et, si je réserve mon opinion quant à la proclamation d'un état indépendant -soviétique ou non- d'Ossétie du Sud, je vous rappelle -c'est capital- le contexte dans lequel des personnalités comme Alan TCHOTCHIEV ont pu l'envisager, par exemple, dès février 1989. A cette époque, le débat d'idées était particulièrement médiocre et, partout en Géorgie, l'agitation passionnée prenait le pas sur la raison. Des "idéologues géorgiens" comme KONTCHE-LACHVILI et KCHONAVA pouvaient se faire applaudir en préconisant, à l'endroit des minorités nationales vivant sur le territoire géorgien, des mesures que je ne saurais qualifier autrement que de nazies ou maoïstes telles que : stérilisation des familles non-géorgiennes ayant déjà deux enfants. C'est dans ce contexte odieux que les choses ont commencé.

Alors, si je ne conteste pas votre affirmation concernant des manipulations probables du Kremlin, je vous demande de tenir compte du contexte et de l'environnement dans lesquels elles (les manipulations) peuvent avoir prise.

Malheureusement, les évènements s'enchaînent dans une sanglante dynamique de haines, une infernale succession de pièges dans lesquels il vous incombe impérativement de ne pas vous laisser entraîner. Il est de votre devoir -vous qui avez été démocratiquement élu aux plus hautes fonctions de la République- d'oeuvrer pour le triomphe de la raison face aux passions exacerbées. C'est votre mission, elle est impérieuse et vous n'avez pas le droit de vous dérober devant elle. Un homme d'état digne de ce nom, s'il récuse la démagogie, admet cette obligation.

Tout se discute. Et je crois que tout peut encore se discuter. Il y a chez les Ossètes et chez les Géorgiens des politiques capables de débattre avec sagesse et responsabilité. Faites qu'ils puissent se rencontrer

suite de la page 2

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Si les difficultés sont réelles, elles restent cependant surmontables.

Il y a eu des maladresses et des surenchères démagogiques. L'une d'elles a été l'abolition de l'autonômie de l'Ossètie du Sud. Je crois que nul ne discute le fait que cette terre est partie intégrante et historique de la Géorgie, mais, quand vous m'écrivez que l'abolition était "un moyen significatif pour stabiliser la situation dans la région", force est de constater objectivement que c'est tout le contraire qui est en train de se produire. Cette décision n'était ni pertinente ni opportune : aujourd'hui, l'abolition est ressentie comme une provocation et une brimade supplémentaires !

Et j'en arrive à la véritable question : Pourquoi deux peuples qui, durant des siècles, s'unissant et se portant mutuellement assistance, ont toujours vécu en harmonie ne peuvent même plus dialoguer ?

C'est la question de fond. Lui trouver une réponse pourrait aider à commencer les discussions pour aboutir à une issue positive pour les deux parties.

Quant à votre conseil ironique de m'occuper plutôt de mes compatriotes d'Ossètie du Nord, je le prends comme tel. Sachez cependant que je le fais déjà et, grâce à l'aide active des membres de l'Association Ossète et de leurs amis, avec -Dieu merci- quelques résultats, modestes certes, mais tangibles.

Mais, pour l'heure, il s'agit de l'Ossètie du Sud. Et les nouvelles qui nous parviennent de la région sont autrement plus graves que vous ne me l'écrivez et ...autrement mieux étayées que les discours que vous me tenez.

Nous savons, ici, que les exactions se multiplient à l'encontre des Ossètes. Nous avons des rapports et des témoignages. Ils sont vérifiés. Et si -comme c'est le cas dans la réponse que vous m'adressez- vous continuez de les nier, je suis obligée d'en déduire que : soit vous êtes mal informé (ce qui serait particulièrement inquiétant, au poste qui est le vôtre), soit vous couvrez ces exactions (ce qui serait criminel).

Des brimades, des sévices corporels odieux, des enlèvements, des assassinats, des incendies, des destructions, des pillages et des profanations sont perpétrés par des nervis armés et souvent en uniformes. Ces "milices" qui n'ont pitié ni des blessés, ni des enfants, ni des femmes, ni des vieillards se réclament de votre

ბიბლიოთეკა

gouvernement. Ces tueurs sont la honte de la Géorgie et un gouvernement qui tolère leurs agissements n'a pas sa place dans le concert des nations démocratiques.

Dans ma lettre du 09.01.91, je vous disais que si de tels faits s'avéraient exacts nous agirions. Et bien, les faits étant ce qu'ils sont, nous agissons.

Sachez que, dès maintenant, nous menons campagne pour la dignité des Ossètes en alertant les médias, les organisations politiques et les autorités compétentes tant en France qu'à l'étranger et en faisant appel aux instances internationales : Assemblée Européenne, Ligue des Droits de l'Homme, Croix Rouge, etc...

Pour conclure, je ne peux m'empêcher de noter que votre argumentation juridico-légaliste contre les prétentions à l'autodétermination des minorités nationales est fallacieuse et d'autres, un jour, pourraient l'utiliser contre la Géorgie. Je ne le souhaite pas.

Par contre, ce que je souhaite, c'est de voir aboutir toute action susceptible de ramener une paix juste pour les miens -qui sont les Ossètes ET les Géorgiens- afin de bâtir un état où tous aimeront vivre.

Je reste vigilante.

Salutations,

Th. Naskidachvili Bitaroff

Thérèse NASKIDACHVILI-BITAROFF,
Présidente
de l'ASSOCIATION OSSETE en FRANCE.

ASSOCIATION OSSETE EN FRANCE
Siège Social : 30, rue de Léningrad 75008 PARIS

Pour information, copies à :
ASSOCIATION GEORGIENNE en FRANCE,
PAROISSE SAINTE NINO,
SOLIDARITE GEORGIE,
INSTITUT GEORGIEN-EUROPEEN,
RADIO LIBERTE,
Messieurs les Directeurs des journaux et périodiques publiés en France,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გ ა მ ო მ ა ხ ი ლ ი
ბატონ თამაზ ნასყიდაშვილის წერილის გამო ჟურნალ "ლო მონდში"(25 აპრილი 1991 წელი)

---...---

ჯერ კიდევ, როგორც იტყვიან მელანი არ იყო შემშრალი, ოსეთის კომიტეტის თავმჯდომარის ქ-ნ ტერეზა ნასყიდაშვილი-ბარატოვის უმართებულო გამოლაშქრების საქართველოს უზენაეს საბჭოს მიმართ და მთელ ქართველობის დადანაშაულება ოსთა დევნასა და შევიწროებაში, რომ უაღრესად გავრცელებულ ფრანგულ გაზეთში ქართულ სათვისტომოს ყოფილ თავმჯდომარეს ქ-ნ ტერეზას მეუღლემ ბ-ნ თამაზ ნასყიდაშვილმა გამოაქვეყნა "ლო მონდში" ყოვლად დაუშვებელი ცალმხრივი პარტიზანული წერილი, დამყარებული ოსს ექსტრემისტების მიერ შეთხზულ, გამოგონილ საეჭვო ცნობებზე, სადაც ის თავს ესხმის ქართველი ხალხის მიერ არჩეულ უზენაეს საბჭოს თავმჯდომარეს ბ-ნ ზვიად გამსახურდიას, სწამებს მას პროფაშისტობას და მის თანამშრომლებს დამქაშების და ბანდის სახელით ნათლავს, ყოველგვარ დამამტკიცებელ საბუთების გარეშე, რაც დასაგმობ, დაუშვებელი და შეუწყნარებელია.

"საცოდავი" ოსი ექსტრემისტები და მათი მიმდევრები კი მამა აბრამის უცოდველ ბატკნებათ გამოჰყავს, რომლებსაც უმოწყალოდ ხოცავენ საქართველოს მთავრობის მიერ შედგენილი ნაძირალები. ხდება კი პირიქით, თქვენ ბ-ნო თამაზ შეგნებულათ სიჩუმით გვერდს უვლით იმ კაენურ ცოდვას, რომელიც ოსების ექსტრემისტებმა ჩაიდინეს ქართველ ხალხის მიმართ, რომელსაც აქვე მოგითხრობთ:ლამით

ოსების ჰანდა თავს დაესხა მძინარე ქართველებს, გამოიყვანეს ხელ-ფეხ შეკრული უდანაშაულო ორი ახალგაზრდა, ნავთი გადაასხეს ცეცხლი წაუკიდეს და უმოწყალოდ დახწვეს (ეს ამბავი მოგვითხრეს ღრმად დამწუხრებულ ახლად ჩამოსულ ქართველ ტურისტებმა და გული დაგვიდარდიანეს).

ბ-ნო თამაზ ჩვენ ვფიქრობდით, რომ თქვენ ამხელდით ამ ტრაღიკულ მდგომარეობის სულის ჩამდგმელ მოსკოვს, რასაც პრესის საშუალებით ამცნობდით დასავლეთს, თქვენ კი უმართებულო იერიშები მოგაქვთ ქართველებზე, და წყალს ასხამთ მოსკოვის წისქვილზე, რომელმაც აღტაცებით აიტაცა თქვენი წერილი მაშინვე თარგმნა რუსულად, და გამოაქვეყნა მის ყოველდღიურ ორგანოში გაზეთ "პრავდაში" რაც არის უპატიებელი დანაშაული თქვენ მიერ ჩადენილი საქართველოს ძნელადობის ხანაში.
ბატონო თამაზ! თქვენ უნდა იყოთ უპირველეს ყოვლისა ---- მომხრე ზომიერ ნაყოფიერ პოლიტიკის და გამზომიერებელი ოსთა და ქართველთა დამოკიდებულობის მოდერატორ , დამზავებელი , აი თქვენი და ჩვენი მოვალეობა, ახლადშობილ თავისუფალ საქართველოს წინაშე, და არა შუღლისა და სიძულვილის თესვა, რომელსაც თქვენ ჩადიხართ. გვეკითხებით, რა უთხრათ ან რა უპასუხოთ იქიდან მრავლად ჩამოსულ ქართველებს, რომლებიც გვეუბნევიან "ეს რა მოღალატე ვინმე გაგიზრდიათ და აწ ასეთი კაცი, როგორ აირჩიეთ სათვისტომოს თავჯდომარეთ?, და როდესაც თავის ნებით გადადგა, თქვენ მას საპატიო თავჯდომარის წოდება მიანიჭეთ. ვაი ჩვენო საქართველო, ვაი ჩვენო საზრალო ემიგრაციაო"
ბ-ნო თამაზ! ჩვენ ვერ გაგვიგია თქვენ მიერ აღებული პოზიცია ყოველგვარ დამამტკიცებელ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საბუთების გარეშე ასეთი მტრული მოღალატური პო-ზიციის ალების უდანაშაულო ქართველი ერის წინაშე. ნუ-თუ თქვენს მკერდში არ სძგერს გული ქართული? და ან არ განიცდით სინდისის ქეჯნას ოსთა მკვლელების მიერ უდა-ნაშაულო ქართველების უდროოდ გათხრილ საფლავების წი-ნაშე, რომლებიც თქვენ შამოგჩერებიან?
თქვენ არც კი იცით ალბათ, რომ ქართველმა ერმა ნიშნად ოსებისადმი სიყვარულისა და ნდობა პატივისცემისა, დიდ თამარს მშვენებას ჩვენი ისტორიისას ოსის მთავრის ვაჟი დავით სოსლანი მოჰგვარა მეუღლეთ, რამაც კიდევ უფრო განამტკიცა ჩვენ შორის კეთილ მეზობლური განწყო-ბილება.
ბ-ნო თამაზ! დროა თქვენ თვითონვე განშორდეთ ქარულ სა-თვისტომოს, და მას დაუბრუნოთ მის მიერ თქვენდამი ბო-ძებული "საპატიო თავჯდომარის" წოდება .
ჩვენ მოვითხოვთ ქართულ სათვისტომომ მას ახადოს ღირსე-ბა და ეს მისი დადგენილება განმარტებითი წერილით ემცნოს ჟურნალ "ლო მონდის" რედაქციას სადაც ბ-ნ თა-მაზ ნასყიდაშვილმა მოათავსა თავის საზრალდებლო პა-რტიზანული წერილი ყოველივე დამამტკიცებელ საბუთების გარეშე ქართველ ერისადმი.

ლევან ფალავა.

[illegible] 1 -73-

[illegible]
[illegible] „Triste Géorgie“ - [illegible]
[illegible] Monde-[illegible] 25.4.91 -

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

#

[illegible]
[illegible]
[illegible]

30/4/91 -

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ძმო ლევან!

[illegible]
[illegible] № 36 – [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] – –

[illegible] გვ 12 – № 36 – [illegible]

„[illegible]
[illegible] – "
[illegible] ? [illegible]
„[illegible]"

[illegible] ?* [illegible] ?

– Tel Nid – Tel oiseau – [illegible] 13 [illegible] –

[illegible] „[illegible]
[illegible] –
[illegible] –"
„[illegible]"
„[illegible]" –

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] –

და ასწავლეს? რა ისწავლეს?

[illegible]

გ. 21 - [illegible]

„[illegible]

[illegible]"

[illegible]

[illegible]

*

[illegible]

65 [illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბატონ გ. ქიქოძე [illegible] და [illegible]
[illegible] და „სიმბოლისტები [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] გვ. 13 – „[illegible]" –
[illegible]
[illegible] –

[illegible]
გვ. 21 – ბატონ გ. ქიქოძის სიტყვა = „სიმბოლისტები [illegible]
[illegible]
[illegible] –

გვ. 19 [illegible]
[illegible]
სიმბოლისტები [illegible]
[illegible]"

[illegible] სიმბოლისტები [illegible]
[illegible] სიმბოლისტების [illegible],
[illegible] –

გვ. 20. ის ამბობს = „[illegible] სიმბოლისტები
[illegible]
[illegible]"
[illegible]

ბატონ გ. ქიქოძე [illegible]
[illegible] –
[illegible],
[illegible] –

[illegible] ფ. 75. [illegible]:
„[illegible]"
[illegible]

[illegible]: „[illegible]"

[illegible]

[illegible]

[illegible] „[illegible]" [illegible]

[illegible]

„[illegible]"
[illegible]

[illegible] ?

[illegible] (1887)
„[illegible]"
„[illegible]

[illegible]

[illegible]

სრულიად საქართველოს [illegible] [illegible],
[illegible] 31 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1991
[illegible]

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ბატონ ჯანრი კაშიას მორიგი შანტაჟი.

შანტაჟი ფრანგული სიტყვაა და ნიშნავს რეპუტაციის შემარცხვენელ გამომჟღავნება გამოქვეყნებას, შეთხზულ, გამოგონებულ ცნობების მიხედვით სინამდვილის დამახინჯების მიზნით და ნამდვილ მდგომარეობის გაყალბებით. ერთმა სწავლულმა განაცხადა, რომ შანტაჟის გზით, თვით "მამაო ჩვენოსაც" უდიდეს ბოროტებათ მოგაჩვენებენ. ბოლშევიკებმა შესანიშნავათ აითვისეს ეს მეთოდი, დამოუკიდებელ საქართველოს პირველ პრეზიდენტ ნოე ჟორდანიას წინააღმდეგ მისი უშვიერი გინებით და დამცირებით. ისინი მოუწოდებდენ მათ მიერ დაქირავებულ კალმოსნებს: დასწამეთ ცილი, დაადანაშაულეთ ერის ღალატში, ცოტა რამ მაინც დარჩებათ .

კითხულობთ ბატონ ჯანრი კაშიას წერილებს ჟურნალ "ივერიის" - 35-- 36 ნომრებში, და გაოცებული რჩებით, როგორი სიპუსტით, როგორი ერთგულებით გაუმჯობესებია, და აუთვისებია ბოლშევიკური ყაიდის სტილი, მოქმედების წესი, რომელიც მანიათ გადაქცევია და წინ უსწრებს მის მასწავლებლებს ბოლშევიკებს, და უფრო მაგინებელ დამამცირებელ სიტყვებით იხსენიებს საქართველოს პირველ პრეზიდენტს, მთავრობის თავჯდომარეს ნოე ჟორდანიას, რომელმაც რუსული ზანქით გაოგნებული საქართველო ამოგლიჯა რუსეთის იმპერიის უცხო სხეულს, გულში ჩაიკონა და "აღადგინა ერთი მთლიანი განუყოფელი სუვერენული საქართველოს სახელმწიფო, რომლის მსგავსი რამ აღარ ახსოვს

ჩვენ ერს, დიდი თამარის შემდეგო" სწერდა. აწ განსვენებული ნაც. დემ. პარტიის ერთ-ერთი ცნობილი ლიდერთაგანი გიორგი გვაზავა.

ბატონო ჯანრი კაშია უსირცხვილოდ სწერს: ნოე ჟორდანია ფსიხიატრიულ საავადმყოფოში გასაგზავნი იყოო. (ივერია ნომერი 35). ამავე ჟურნალის 36 ნომერში ნოე ჟორდანიას წარმოებულ პოლიტიკას რეგვენულს უწოდებს, ასეთი უდიერი, უზრდელი, ბოროტი გამოლაშქრება არ უკადრებიათ თვით ბოლშევიკებსაც.

ბატონო ჯანრი! ესაა საქართველოს მწერლობის ხანაში ჩვენი ერის სამსახური? ეს სჭირდება დღევანდელ საქართველოს?... გეკითხებით რა გსურსთ? ამ თქვენ გესლიან კალმით, რომ ნავარდობთ "ივერიის" ფურცლებზედ და ნაცვლად ერთობისა და მშვიდობიანობისა სთესავთ შურს არეულობას ერთმანეთის სიძულვილს, და აცხადებთ მე ჯანრი კაშია არ ვცნობ ნოე ჟორდანიას არც მთავრობის თავჯდომარედ და არც საქართველოს პრეზიდენტათო. სამწუხაროა, სასაცილოა, რომ არ იყოს. ეხლა გეკითხებით, როგორ მოვიქცეთ ქართველი ხალხის წინაშე, რომელმაც ნოე ჟორდანია მის უდაო ბელადად აღიარა მას გაჰყვა და საჭე დამოუკიდებელ საქართველოს რესპუბლიკის მართველობის მას ჩააბარა ან და, როგორ მოვიქცეთ იმ ცნობილ ქართველ მოღვაწეოს წინაშე, რომლებიც სამართლიანად სწერდენ: "მე არ ვიცი თუ ნოე ჟორდანია ლოცულობდა, მაგრამ ის კი ვიცი, რომ ქართველი ხალხი მასზედ ლოცულობდა" (გრიგოლ რობაქიძე). "ნოე ჟორდანია საქართველოში ავიდა იმ უზადო მწვერვალზე, რომელზედაც არ ასულა არცერთი ქართველი პოლიტიკური მოღვაწე. (გერონტი ქიქოძე). აქვე მოგვყავს ბატონო ჯანრი თქვენდა საყურადღებოთ ფოტო-კოპიის სახით ვრცელი ამონაწერი აწ განსვენებულ პროფესორ მიხეილ წე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რეთლის ნეკროლოგიდან, რომელიც მან ნოე ყორდანიას უძღვნა, და ასე შემდეგ.... ჩავყაროთ ყველა ისინი ერთ მაფრაშაში და ფსიხიატრიულ საავადმყოფოში გავაგზავნოთ? ჩვენ ვფიქრობდით, რომ თქვენ, როგორც ამერიკულ ინსტიტუტის თავჯდომარე (თქვენი თქმით)მოიწვევდით პარიზში ემიგრაციის საზეიმო სხდომას ამერიკელ და სხვა ქვეყნების ჟურნალისტების თანდასწრებით,(რაც თქვენი უპირველესი მოვალეობა იყო, და ჯერ კდევ გვიან არაა) და ამცნობდით მსოფლიოს საქართველოს მეორე დაუვიწყარ ისტორიულ ბრწყინვალე თარიღს, საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგედგენას, რომელმაც ფორმათ წყობილებისა დემოკრატიული რესპუბლიკა აირჩია.

საქართველოს რესპუბლიკათ გამოცხადება, რომელიც მოხდა 9 აპრილს 1991 წელს კაცობრიობას ამცნო საქართველოს უზენაეს საბჭოს თავჯდომარემ ბატონ ზვიად გამსახურდიამ, რომელმაც განაცხადა:" საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადება მოხდა დიად 26 მაისის ნიადაგზედო"

შემთხვევით როდია, რომ საქართველოს მთავრობის მესვეურებმა ქვეყნის დამოუკიდებლობის დღეთ 9 აპრილი აირჩიეს. ამ დღეს შესრულდა ორი წელი, როდესაც ჩვენს იმედს ჩვენს ახალგაზრდობას გაუგონარ ველურობით ბარ-ნიჩბებით თავ-პირი დაუჩეხეს და ცვინ ნარევ სისხლით ნორჩი გულ-მკერდი წითლად შეუღებეს.

ჩვენმა კისკისა თვალ ყუყუნა გოგონებმა და ახლად ულვაშებ აყრილ ჭაბუკებმა თავიანთი სიცოცხლე მიიტანეს სამშობლოს საკურთხეველზე და მას თავიანთი უმანკო სისხლი შეაპკურეს.

ასე და ამგვარათ დაღუპულ გმირთა ხსოვნის და გლოვის დღე დამოუკიდებლობის გამოცხადების დიად სადღესასწა-

ულო დღეთ აქციეს, რომელიც მთელმა ქართველმა ერმა სიხარულით და აღტაცებით აიტაცა და გულში ჩაიკრა.
თქვენი და ჩვენი მოვალეობაც იყო ამ დღეს ჩვენც გაგვეგზავნა ერთობლივათ ჩვენი მისასალმებელი ნოტათი ქართველი ერის მესვეურებისათვის, და ვყოფილიყავით შორეთიდან მათთან ერთად ჩვენი ხალხის ამ დიად ზეიმში.
უცხოელ ჟურნალისტებისათვის კი უნდა გვეჩვენებინაჩვენი ქვეყნის ურყევი სწრაფვა დამოუკიდებლობისა და თავისუფლებისაკენ. აი თქვენი მოვალეობრივი სამსახური ერისადმი და არა თქვენი გესლიანი კალმით საქართველოს პირველი პრეზიდენტის დალახვრა და უმსგავსო დამცირება, რაც ერთდაიმავე დროს მთელი ქართველი ერის შეურაცყოფაც არის, რადგან ნოე ჟორდანია მის მიერ აღიარებულ არჩეული უკონკურენტო მეთაურია.
აქვე ჩვენ პატარა ჟურნალში ნაწილობრივათ ვათავსებთ საქართველოდან მიღებულ მასალებს სადაც მიუდგომლათაა გაშუქებული ნოე ჟორდანიას და მისი თანამშრომლების უდიდესი ღვაწლი ქართველი ერის წინაშე, რა ვქნათ ბ-ნო ჯანრი? ამ მასალების ავტორებიც შექანჯალებულათ გამოვაცხადოთ და ფსიხიატრიულ საავადმყოფოში გადავაგზავნოთ? არა ბატონო ჯანრი, ნოე ჟორდანია ის მტკიცე ჯებირია, რომელზედაც დაიმსხვრა ბოლშევიკების ყველა ვერაგულათ მიტანილი იერიშები და თქვენ ულიმღიმო იერიშებსაც ასეთივე ბედი მოელის.
ნოე ჟორდანია მარადიულია, რადგან ის შევიდა საქართველოს ისტორიაში, ვით გოლიათური რაინდი ერთ მთლიან სუვერენულ საქართველოს აღმადგენელის სახელით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გვწამს და გვჯერა, რომ ქართველი ერი ნიშნად მადლობისა მას დაადგამს ნოე ალმადგენელის დიად გვირგვინს, და მომავალი თაობები საქართველოს ისტორიაში ამ სახელწოდებით გაეცნობიან მას და მის სახელს უკვდავსა ჰყოფენ. აქ ვსვამთ წერტილს და ბატონ ჯ. კაშიას მიმართ ვიტყვით დიდ მოთას სიტყვებს:" ჯვსა კარგათ ვერვინ შეცვლის თავსა ახლად ვერვინ იშობს".

--- ჩ ვ ე ნ უღრმეს მადლობას უძღვნით საჯაროთ, თავდაბლათ ექიმ გივი გაბლიანს მის ღრმა შინაარსიან წერილისათვის, რომელიც მოთავსებულია "ივერიის" - 36-ნომერში ბატონ ჯ. კაშიას საპასუხოთ, სადაც ის გმობს და აპათილებს ამ უკანასკნელის არამართებულ შეხედულებებს აწ განსვენებულ საქართველოს პირველ პრეზიდენტ ნოე ჟორდანიაზე.

ლევან ფაღავა.

ზოგიერთ რამე-რუ-მე ისტორიკოსების განსჯა.

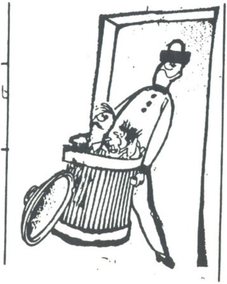

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პროფესორ მიხეილ წერეთლის ნეკროლოგიდან პრეზიდენტ ნოე ყორდანიაზე.

ქართული სოციალ-დემოკრატიის მხოლოდ ბოლშევიკური ნაწილი, ე. ი. უმცირესი ნაწილი იყო, რომელსაც საქართველოს პოლიტიკური უფლებანი არ აინტერესებდენ. ხოლო ნოე ჟორდანია და მისი პარტიის უმეტესობა, მიუხედავად მათი ბრძოლის ტაქტიკისა, რომელიც თითქოს ამ უფლებათა უარყოფას მოასწავებდა, არ ივიწყებდენ ქართველი ერის კანონიერ პოლიტიკურ-ეროვნულ მოთხოვნილებათ. თვით ნოე ჟორდანია საქართველოში იყო და არა ლონდონის ინტერნაციონალში, იგი ქართულად სწერდა და გახდა დიდი ქართველი პუბლიცისტი, იგი ქართულად უქადაგებდა თავის იდეალებს ქართველ მშრომელთ. რუსეთის სოც.-დემ. პარტიის ყრილობაზედ 1902 წელს იგი მოითხოვდა ყველა ქართველ სოციალ-დემოკრატთან ერთად საქართველოს ავტონომიას, ავტონომიას გრეთვე სხვა ჩაგრულ ერთათვის რუსეთის იმპერიის წიაღში. და როდესაც დადგა ჟამი, აჩვენა ქვეყანას, თუ რაგვარი უფლებანი სწამდა მას მისი მშობელი ერისათვის და სხვა უფლებააყრილ ერთათვისაც.

პირველი დიდი ომის დროს, როდესაც ქართველ ნაციონალისტთა ჯგუფი გერმანიაში მოქმედებდა საქართველოს პოლიტიკური თავისუფლების აღსადგენად, გამამხნევებელი ხმა საქართველოთგან, გარდა ამ ჯგუფის თანამოაზრეთა, ნოე ჟორდანიასაგან გვესმოდა, ინტერნაციონალისტ-სოციალ-დემოკრატისაგან, არა ნაციონალისტურ პარტიათაგან. ნოე ჟორდანიამ იცოდა, რომ დადგა ჟამი რუსეთის იმპერიის მიერ დაჩაგრულ ერთა განთავისუფლებისა და მარჯვე დროს უცდიდა, რომ მისი ქვეყნისათვისაც აღედგინა დიდი ხნიოგან დათრგუნვილი სახელმწიფოებრივობა. მან იცოდა, რომ მას უნდა ეკისრა ეს დიადი საქმე, რათგანაც იგი იყო წინამძღოლი ქართველი ერის დიდი უმეტესობისა.

ნოე ჟორდანიას მცირე ღვაწლი არ მიუძღვის კავკასიის ერთა სოლიდარობის იდეის შექმნისათვის. და როდესაც რუსეთის მმართველობა დაიშალა კავკასიაში 1917 წ. რევოლუციის დროს, ამ იდეით იყო მხოლოდ შესაძლებელი ამიერ-კავკასიის კომისარიატის შექმნა. როდესაც ოსმალეთის ფრონტითგან მოაწვა საქართველოს და მთელ კავკასიას ნახევარი მილიონი დამარცხებული და გაბოლშევიკებული ჯარი, ნოე ჟორდანიას ენერგიულმა და ჭკვიანმა ზომებმა და ასეთივე ზომებმა კავკასიის ყველა ერთა მეთაურობისა შესაძლებელ ჰყო ამ დაშლილი მხედრობის შინ გაგზავნა და ამით ანარქიის თავითგან აცილება, რომელსაც შეეძლო მთელი კავკასია სრულიად დაეღუპა. ესეც იყო დიდი საქმე, ნოე ჟორდანიასაგან ქმნილი საქართველოსათვის 1917 წელს, რაისათვისაც მთელი ერი, განურჩევლად კლასსთა, მის მიმართ მადლით იყო აღსავსე.

1917 წ. აღდგა საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალია, ჩაეყარა საფუძველი ქართულ უნივერსიტეტს, და დაარსდა ქართული ეროვნული საბჭო, რომლის თავ-

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მჯდომარე ნოე ჟორდანია იყო. ეს საბჭო შთანაჩენი იყო მომავალი დამოუკიდებელი საქართველოს მთავრობისა. იგი შექმნილი იყო მთელი ერის ნებით, რომელმაც ნოე ჟორდანია თვის მეთაურად სცნო. ამან კვლავ დაუბრუნა ქართველ ერს მისი დიდი ნაწილი, პოლიტიკურად შეგნებული მშრომელი კლასსები. ქართველი ერი ახლა ერთი იყო და საქართველოს თავადაზნაურობამაც ამ კვლავ გამრთელებულ ერს მთელი თვისი ქონება გადასცა, რაც მას ეკუთვნოდა კოლლექტიურად. ეს იყო მისი კეთილშობილური პასუხი ნოე ჟორდანიას ეროვნულ აქტზედ.

შემდეგ, 1918 წელს, საქართველოს და სხვა ქვეყნებს კავკასიისა, — სომხეთს, აზერბეიჯანს, მთას — სრული შესაძლებლობა მიეცათ დამოუკიდებელ ეროვნულ სახელმწიფოთა შექმნისა, როდესაც დაიშალა ამიერკავკასიის კომისარიატი. და ეს არ იყო მხოლოდ იძულება გარეთგან, როგორც ბევრს ჰგონია, არამედ გამომჟღავნება მათი პოლიტიკური ნებისყოფისა. — 26 მაისს 1918 წელს გამოაცხადა საქართველომ დამოუკიდებლობა ას ჩვიდმეტი წლის პოლიტიკური მონობის შემდეგ, და მის მაგალითს კავკასიის სხვა ერებიც მიჰყვნენ. ნოე ჟორდანია იყო მაშინ ქართველი ერის ხელმძღვანელი და იგი გახდა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პირველი პრეზიდენტი და თავმჯდომარე მისი მთავრობისა. მე არ ვიცი, ვინ შესძლებდა ნოე ჟორდანიას გარდა მაშინდელ პირობებში საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებას, რომელი მასზედ უფრო დიდი ნაციონალისტი, არა-სოციალისტი ან თუ გამოაცხადებდა, როგორ იქმნებოდა შესაძლებელი დამოუკიდებელი საქართველოს არსებობა, თუ მას არ იწამებდა ნოე ჟორდანია და მისგან ხელმძღვანელი მშრომელი კლასსები, რომლებიც ქართველი ერის დიდ უმეტესობას შეადგენდენ? საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებას ნოე ჟორდანიას და მისი პარტიის თანხმობის გარეშე სამოქალაქო ომი მოჰყვებოდა და დაამხობდა ახლად შექმნილ სახელმწიფოს.

ხოლო ნოე ჟორდანიას მთავრობა მისი ხელმძღვანელობით ენერგიულ ღვაწლს შეუდგა სახელმწიფო აღმშენებლობისა. დამოუკიდებელმა საქართველომ 1921 წლამდე იარსება, და რაც ამ მოკლე დროის განმავლობაში საქართველოში გაკეთდა, იმაზედ მეტი უფრო ხანგრძლივი დროის განმავლობაში ბევრ ახალ სახელმწიფოში არ გაკეთებულა. დავანებოთ აქ თავი კრიტიკას. მას არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს. მნიშვნელობა აქვს იმას, რაც შეიქმნა მოკლე დროის განმავლობაში და საფუძველს უყრიდა საქართველოს ბრწყინვალე მომავალს უკეთეს პირობებში.

ძნელი იყო კრიმინალური, განსაკუთრებით ბოლშევიკური ელემენტების ალაგმვა, მაგრამ მთავრობამ ამ სიძნელესაც სძლია სწრაფად და არა დიდი სისხლის ღვრით. საქართველოს ფიქრადაც არ მოსვლია მეზობლებთან ბრძოლა, მათგან რაისამე წაგლეჯა, მაგრამ თუ თავს დაესხმოდენ, იგი თავს იცავდა და იმარჯვებდა. დამყარდა მშვიდობიანობა და წეს-რიგი შიგნით და თანხმობა მეზობლებთან, რომლებიც ფასსა სდებდენ საქართველოსთან მეგობრულ განწყობილებას. უკვე სჩანდა შესაძლებლობა კავკასიის ერთობისა, კავკასიის ერთა კონფედერაციისა, და ეს იყო მესამე დიდი საქმე, რომელთანაც ნოე ჟორდანიას სახელი იყო დაკავშირებული.

კიდევ ერთი რამ მაგონდება, რაც ჩემთვის დაუვიწყარია და საამაყო, და აგრეთვე ყოველი ქართველისათვის დაუვიწყარი და საამაყო უნდა იყოს. ყველამ იცის, თუ რა გრძნობებს იწვევს ერში მისი დაპყრობა უცხო ერის მიერ, ეროვნული ჩაგვრა, გამორიცხვა თავისუფალ ერთა კრებულითგან. ცარისტულმა რუსეთმა, მოწვეულმა საქართველოში მოკავშირედ და დამცველად, საქართველო, ორი-ათასი წლის ისტორიისა და მაღალი კულტურის მქონე, გუბერნიებად გარდაჰქმნა და 117

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წლის განმავლობაში გამარუსებელ პოლიტიკას აწარმოებდა, მოსპო ბაგრატიონთა დინასტია, რომელიც 1200 წლის განმავლობაში ემსახურებოდა საქართველოს, მოსპო დამოუკიდებლობა მისი ეკლესიისა, კანონიერად ცნობილი უკვე მერვე საუკუნიდან, ხელყოფდა მის ენას და კულტურას, სკოლებითგან და სასამართლოებითგანაც გაძევებული ქართული ენა, და სხვ.

რომელი ერის გულში არ დაგუბდებოდა სიძულვილი მჩაგვრელთა და დამამცირებელთა მიმართ და რომელი ერი არ იძიებდა მათ შურს, თუ ამისი შესაძლებლობა ექნებოდა? მაგრამ დამოუკიდებელ საქართველოში არ მომხდარა არც ერთი აქტი შურისძიებისა იქ დარჩენილ რუსთა წინააღმდეგ! პირიქით მათ სრული უფლებები ჰქონდათ საქართველოს მოქალაქისა, და ბოლშევიკებისაგან დევნილი რუსებიც საქართველოს აფარებდენ თავს, სადაც იგინი ძმურ მიღებას და დახმარებას პოულობდენ, და არც ერთს რუსს, ჩვენ ქვეყანაში მცხოვრებს, ან შემოხიზნულს ეს მოლოდინი არ გაცრუებია ასეთივე იყო ქართველთა დამოკიდებულება რესპუბლიკის ყველა არაქართველ მცხოვრებთა მიმართ. ამ მხრივ ნოე ჟორდანიამ განაგრძო საამაყო ტრადიცია ქართველი ერისა, რომელსაც არ უყვარს სისხლი. განსაკუთრებით სისხლი უდანაშაულოთა და უსუსურთა, რომელსაც მუდამ ჰქონდა სხვა ერთა პატივისცემა და შორს იყო მისგან [illegible] ღვარძლი მათი და შურის ძიებისა ან სამაგიეროს გადახდის გრძნობა თვით [illegible]თა მიმართ.

ნოე ჟორდანიას ღრმად უყვარდა თავისი ერი და მისი კულტურა. მახსოვს შარშან ლევილში როცა ვიყავი, პატარა გუნდმა შვენიერი გურული სიმღერები მოგვასმენია. ნოეს გვერდში ვიჯექი და ვუსმენდი. მოხუცი აღელდა, ხელის მოძრაობით აყოლებდა სიმღერებს და ეტყობოდა თვითონაც გულში მღეროდა. როდესაც გუნდმა სიმღერები გაათავა, ჟორდანიას ცრემლები წამოუვიდა, თქვა: „რამდენი ხანია რაც გურიაში აღარ ვყოფილვარ და ეს სიმღერები აღარ მომისმენია“. სწრაფად ადგა მძიმედ ჩაფიქრებული და ჩქარი ნაბიჯით გავიდა განსვენებული სახლის წინ [illegible] ქოხითგან, სადაც გუნდი იმღეროდა, და გაეშურა თავის ბინისაკენ.

სამ წელიწადს გაძლო მხოლოდ დამოუკიდებელმა საქართველომ. მიუხედავად იმისა, რომ იურიდიულად იყო ცნობილი მრავალ სახელმწიფოთაგან და მიუხედავად იმისა, რომ იგი საბჭოთა რუსეთმაც იცნო, მანვე დაიპყრო იგი ვერაგულად თავდასხმით 1921 წელს. ნოე ჟორდანიას მთავრობა ევროპაში გადმოიხვეწა და აქედგან განაგრძობდა ბრძოლას მტრის წინააღმდეგ.

ამ ბრძოლას შეალია ნოე ჟორდანიამ მთელი მისი ენერგია, და აქაც ღრმა პატივისცემა მოიპოვა მან ყველას წინაშე, ვისაც სწამს ერთა თავისუფლება და ყოველგვარი მონობის წინააღმდეგ იბრძვის. ღრმად მოხუცებულსაც არ შეუწყვეტია მას ეს ბრძოლა. დღეს იგი აღარ არის, დაუღალავი მებრძოლი თავისი ერის თავისუფლებისათვის და თვის იდეალთათვის, მისგან ქმნილი დიდი საქმეებით შეასრულა რა ის ვალი, რომელიც მას დაადვა მისმა ერმა და მისმა რწმენამ.

ნოე ჟორდანიას აჩრდილთა სამეფოში შესვლით დასრულდა ერთი დიდი ეპოქა საქართველოს ცხოვრებაში. „ანერ აპეთანე“! მაგრამ სახელი მისი საუკუნოდ დარჩება ქართველი ერის მეხსიერებაში.

მიხეილ წერეთელი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საშინელი ლენინი.

ამ სათაურით ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორ რიჩარდ-პაიპსმა* გამოაქვეყნა ინგლისურ ენაზე თავის მონუმენტა-რული შრომა, რუსეთის რევოლუციაზე. პრ. რ. პაიპსი სა-ქვეყნოდაა აღიარებული, როგორც უდიდესი ისტორიკოსი თა-ნამედროვე რუსეთის, მან 20 წელიწადი მოანდომა ამ მის შრომისათვის მასალების შეგროვებას და შესწავლას, და აცხადებს, დღემდის მონოპოლია რუსეთის რევოლუციის შე-სწავლის ეკავათ უკიდურეს მემარცხენე ინტელექტუალურ ძა-ლებს, რომლებმაც შეგნებულათ შეარჩიეს და გამოაქვეყნეს მხოლოდ ცალმხრივი ინფორმაცია, რათა ყველას მოაჩვენონ ლენინური რევოლუცია, როგორც მოვლენა პროგრესიული და დადებითი, სინამდვილეში განაგრძნობს პრ. პაიპსი 1917 წლის ოქტომბრის "რევოლუცია" ლენინის მეთაურობით იყო სამხედრო გადატრიალება მომზადებული მისი მეთაურობით დაახლოებით ოციოდე პირის მიერ.

მეფე და მისი ოჯახის წევრები მოკლულ იქნენ ლენინის პირადი ბრძანებით. ლენინია პირველ გულაგის დამა-არსებელი 1918 წელს. ლენინმა დაამკვიდრა სისხლიანი ტერორი, და შემოიღო მძევლების აყვანა დახვრეტა გაუსა-მართლებლათ, და გასცა ბრძანება მასიურ დახვრეტების. ლენინი მიუთითებს არაა საჭირო თუ ვინ იხვრიტება და-ნაშაულნი თუ უდანაშაულონი, ამ უკანასკნელთა დახვრე-ტები კიდევ უფრო მეტ შთაბეჭდილებას ახდენს მასებზე შიშის ზარს სცემს მათ და მოჰყავს ისინი ჩვენს უსიტყვო მორჩილებაში.

კამენევი მისი უახლოესი თანამშრომელი, ცენტრალური კო-

მიტეტის წევრი, რომლის თავჯდომარეა ლენინი, მოითხოვს ლენინის დასტურით 10 მილიონ რუსის დახვრეტას, რუსეთის გამოჯანსაღებისათვის.
ამ მიზნით ლენინმა დაარსა ჩეკა და მოითხოვს: სამი-მეოთხედი ჩეკის თანამშრომლებისა აიყვანეთ სხვა ერების **მოხყიდული** რენეგატები და არა რუსებიდგან ისინი უფრო შეუბრალებელი და ჭკვიანები არიანო.
მწერალ მაქსიმ გორკის ის ეუბნევა "თუ თქვენ შეხვდებით გონიერ რუსს, ის ან ებრაელია ან ებრაული სისხლი აქვსო"
ლენინის დევიზია: ხელისუფლების შესანარჩუნებლათ დასაშვებია ყოველგვარი ვერაგობის ჩადენა.
ფულის მიღება ყველასაგან. ლენინი ურებერთოდ ემხრობა გერმანელებს, ღებულობს ფულს მათგან და წითელ არმიელების ინსტრუქტორებათ იწვევს მხოლოდ მათ, რაც 1934 წლამდის გრძელდება.
1939 წლის სტალინ-ჰიტლერის პაქტი არაა სტალინის მიერ გამოგონილი სიახლე, არამედ გაგრძელებაა ლენინის პოლიტიკის, სტალინს ახალი არაფერი გამოუგონია ის მისი მოწაფეა და ლენინის ხაზის ერთგული გამგრძელებელია.
ლენინი კატეგორიულათ მოითხოვს მასიურ დახვრეტებს და უსაყვედურებს მის თანამშრომლებს სირბილეს და პასიურობას. ყოველივე ამის დასამტკიცებლათ წიგნში მოყვანილია ავარება ორიგინალური საბუთები და დეპეშები, რომლის გამოქვეყნება სამწუხაროთ ჩვენ არ გვძალუძვს ჟურნალის სიპატარავის გამო.
დასასრულ პროფესორი პაიპსი ასეთ დასკვნას აკეთებს: თუ დღევანდელ რუსეთს სურს თავი დააღწიოს შექმნილ ტრაგი-კულ მდგომარეობას, ლ ე ნ ი ნ ი უნდა იქნეს სამუდამოდ უკუგდებული. სამწუხაროდ დღევანდელი რუსეთის მესვეურები შორს არიან ამ გადაწყვეტილებისაგან, რაც იწვევს უიმე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დობას "პერესტროიკის" წარმატებით ჩასატარებლათ , და აცხადებს დასავლეთი, საბჭოთა რუსეთს კი არ უნდა უწევდეს დახმარებას არამედ რესპუბლიკებს, რადგან მათი სიმრავლე, პოლიტიკური- ეკონომიური დეცენტრალიზაცია , ხხვადასხვაგვარობა, გამოიყვანს თანამედროვე რუსეთს მის წარსულ აზიურობიდან, აღადგენს მის ეკონომიკას და შეიყვანს ევროპიულ ოჯახში.

** - პროფესორი რიჩარდ პაიპსი საქართველოს დიდი ერთგული მეგობარია. მთელი ჩვენი არხივი მან გადაარჩინა დაღუპვისაგან, რადგან ქაღალდი იფშვნებოდა და მტვრად იქცეოდა. მან მიაღებინა ჰვარდის უნივერსტეტს მთელი ჩვენი უაღრესად დაზიანებული არხივი და უნივერსტეტის ხარჯზე მოახდინა პლასტიფიკაცია და აღდგენა დაზიანებულ საბუთების, რაც უნივერსტეტს დიდძალი თანხები დაუჯდა. აწ განსვენებულ ნოე ცინცაძის **ქმედობაა** არხივის გადარჩენა, რადგან მან გაიცნო და დაუმეგობრდა პრ.პაიპს, რომელსაც გააკეთებინა ეს უდიდესი **საქმე**, რაც დაკავშირებული იყო უდიდეს სიძნელეებთან, რადგან უნივერსტეტის ადმინისტრაცია წინააღმდეგი იყო ამოღება თანხების გაღების.

ნიშნად მადლობისა აწ განსვენებული ნოე ცინცაძემ დაპირება მისცა პროფესორს, რომ თავისუფალი საქართველო მას მიანიჭებს საქართველოს საპატიო მოქალაქის წოდებას, რაც მალაძი რიგება.

* ნოე ცინცაძე იყო დ-ლ საქართველოს განათლების მინისტრის პირველი მოადგილე.

--..--

ლ. ფ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოკლედ

ეთერ ფალავას ბალეტის და მისი მეუღლის მომღერალ ჟაკ ლუკ მოგზაურობა რუსეთსა და საქართველოში იყო ტრიუმფალური. ეთერ ფალავას ბალეტი და ჟაკ ლუკ დიდი წარმატებებით გამოდიოდნენ მოსკოვის და უნივერსიტეტის თეატრებში, რომლებსაც აღფრთოვანებით ხვდებოდა, როგორც მაყურებელი ისე ადგილობრივი პრესა. ეთერის ნიშნად მოწონებისა ლენინგრადის საბალეტო თეატრმა შესთავაზა ექვს თვიანი ხელშეკრულება **ლენინგრადის** საოპერო თეატრში ორი ბალეტის დასადგმელად, რაზედაც ეთერიმ უარი უთხრა უდროობის გამო. საზღაპრო იყო თბილისში შეხვედრა, აეროდრომზე მას ეცლოდა კულტურის მინისტრის მოადგილე პოეტი რეზო ამაშუკელი. სხეიმო დარბაზში სიტყვებით გამოვიდნენ ბ-ნი რეზო, და საპასუხო სიტყვით ქ-ი ეთერი, რომელმაც დიდებული ქართულით მადლობა მოახსენა მინისტრს და განაცხადა, რომ ბედნიერია, რადგან იმყოფება მის დედ-მამის, ბაბუის ღვთიურ სამშობლო საქართველოში, რამაც გამოიწვია აღფრთოვანებული ტაში და შეძახილები. (ეთერი უკვე მესამეჯერია საქართველოში. პირველად მან იცეკვა ჭაბუკიანთან 1966 წელს თბილისის ოპერის სცენაზე "ჟიზელ"სა და "დონ-კიხოტის" ბალეტებში. მეორედ ეთერი მიწვეულ იქნა ვ. ჭაბუკიანის იუბილეზე მისი 80 წლის შესრულების გამო და ეხლა მესამედ კულტურის სამინისტროს მიწვევით.) ეთერის ბალეტი გამოდიოდა მის მეუღლესთან ერთად თბილისის საოპერო და საბალეტო თეატრში, სადაც მათ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხვდათ უდიდესი წარმატებები. დიდ ხანს დიდ ხანს მათ სცენიდან არ უშვებდნენ, სცენაზე, როდესაც ეთერი და მისი მეუღლე გამოიყვანეს ნამდვილი ცოცხალი ყვავილების მთა აღიმართა. მაყურებელთა დაჟინებით მოთხოვნით სცენაზე გამოიყვანეს რეჯებ ჟორდანია, რომელიც ჟაკ დუეს თანადამკვრელი იყო პიანინოზე და ეთერის ვაჟი ცარიელი, რომელიც ეთერის თეატრის რეჟისორია. (რეჯებ ჟორდანიამ აგრეთვე სამი ლექცია წაიკითხა თბილისის უნივერსიტეტში ამერიკის ცივილიზაციაზე ინგლისურ ენაზე. რეჯიბის ლექციები ისე მოიწონეს, რომ ის მიწვეულია წელს თბილისის უნივერსიტეტის მიერ ორი თვით 20 ამერიკელ პროფესორებთან ერთად, რომლებსაც ხელმძღვანელობს რეჯიბი. გაეცნობებიან რა ამერიკელები ქართულ კულტურას ადგილობრივათ , ისინი ივალდებულებენ ამერიკის ცნობილ უნივერსიტეტებში წაიკითხონ ლექციები საქართველოს კულტურაზე და ისტორიაზე. ამ უაღრესად მამულიშვილურ საქმის ფუძემდებელია ქ-ნი ეთერი, რისთვისაც ის ორჯერათ მადლობის ღირსია.)

თბილისის შემდეგ ეთერიმ თავის ბალეტები მისცა ქუთაისში, ბათუმში და ერევანში. საქართველოში და სასომხეთში ეთერი კვლავ მიწვეულია მომავალ წელს.

თბილისი 1990 წელი ზეინაბ გარდაფხაძე.

---...---

P.S. ეთერის მოწვევით წელს ზაფხულში ჩამოვლენ მის პარიზის თეატრში : ქართველები, სომხები, აღერბეიჯანელები, რუსები, უკრაინელები, ბელო რუსები, ჩინელები და ბოლგარელები, რომლებიც წარმოადგენენ მათ ეროვნულ ცეკვებს. ბალეტში მოცეკვავენი მთლიანად მხოლოდ ბავშვებია.

---...---

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბ-ნ ვიქტორ ხომერიკის მგზავრობა საქართველოში.

--..--

ბ-ნი ვიქტორი შვილია დამოუკიდებელ საქართველოს ცნობილ მინისტრის ნოე ხომერიკის, რომელმაც ვერ აიტანა ემიგრაციაში ყოფნა და გაეშურა არა ლეგალური გზით მის ხალხთან, რათა გაეგრძელებინა ბრძოლა ადგილზე დამპ ყრობელთა წინააღმდეგ და ყოფილიყო მის მშობლიურ განაწამებ ერთან ერთად მის ჭირსა და ლხინში.

ნოე ხომერიკს ბოლშევიკური ხელისუფლება გააფთრებით ეძებდა და ერთ უბედურ დღეს იგი დააპატიმრეს , ბნელმა ბოროტ ძალებმა ის სადღაც ნაშუაღამეს ლაჩრულად სიცოცხლეს გამოასალმეს.

ვიქტორი სულ პატარა უდედმამოთ პარიზში დარჩა და იზრდებოდა ნოე რამიშვილის ოჯახში.

მისი ნათესავების მიწვევით ვიქტორი ეწვია მის მშობლიურ დედულ-მამულს, რომელმაც ის ტრიომფალურათ მიიღო და გულში ჩაიკონა, რადგან ვიქტორი ერთგული შვილი საქართველოსი წანმარტებით მოღვაწეობს უცხოეთში მის ტანჯულ სამშობლოს ინტერესების დასაცავად და აგრეთვე შვილია ფოლადის ნებისყოფის კაცის ნოე ხომერიკის, რომელმაც ტანჯვის გვირგვინი შეუდრეკლათ ატარა მისი სანუკვარი სამშობლოს თავისუფლებისათვის და რაინდული გამბედაობით მისი სიცოცხლე მიიტანა მისი ერის წმინდა საკურთხეველზე.

ვიქტორს დაბადებიდან 80 წელი შეუსრულდა საქართველოში ყოფნის დროს. ამ ხამახხოვრო დღის აღსანიშნავათ ვიქტორი მისმა ნათესავებმა ოპერაში წაიყვანეს, ხალხმა ის იცნო და ფეხზე ადგომით ოვაციები გაუმართეს, სცენიდან

ექსპრომტად მამა მისის ხსოვნისათვის დიდი ხნის წინათ დაწერილი ლექსი წაუკითხეს. ამ სურათის მნახველ თვალ-ცრემლიან აღელვებულ ვიქტორს მხოლოდ ეს სიტყვები აღმოხდა-"მამიკო! მორალურად გამარჯვებული ხარ".
დიახ მორალურად ნოე ხომერიკი გამარჯვებულია, რადგან ქართველ ხალხს აუსრულდა საოცნებო ნატვრა, ამიერიდან ის თავისუფალია, ტყუილად არ ჩაუვლია ნოე ხომერიკის თავგანწირულ ბრძოლებს სამშობლოს განთავისუფლებლათ, რომელსაც მან გოლიათ რაინდულ გამბედაობით თავი შეწირა, უკვდავ ჰყო მისი სახელი და სამშობლოსათვის თავდადებულთა სამარადისო პანთეონში შევიდა.
დასასრულ ჩვენც ვუსურვებთ ვიქტორს ჯანმრთელობას, მხნეობას, ხანგრძლივ სიცოცხლეს და წარმატებით მოღვაწეობას ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ.

მეგობარი.

---...---

ჩვენი ახალგაზრდების მოგზაურობა მამა-პაპათამიწაზე.

საქართველოში უზენაეს საბჭოს თავჯდომარის ბატონ ზვიად გამსახურდიას მიწვევით იმოგზაურეს, საფრანგეთში დაბადებულ ოთხმა ახალგაზრდამ. ბატონებმა: ოთარ ზურაბიშვილმა, გია სარჯველაძემ, მიშა გოგიტიძემ და დიმიტრი ბეგიაშვილმა.
ბატონი ოთარი უზენაეს საბჭოს სახელით აღჭურვილი იქნა საქართველოს რწმუნებულის თანამდებობით რომლის მოვალეობაა უცხოეთში ქართველი ერის კულტურის და ისტორიის გაცნობა და ჩვენი ქვეყნის ინტერესების დაცვა.
ამ მიზნით ამ ოთხ ახალგაზრდამ დაბრუნებისთანავე ჩამოაყალიბეს სათანადო ორგანო და შეუდგენ მუშაობას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მხარს უჭერთ და ვესალმებით მათ ინიციატივას. ვუსურვებთ წინსვლას და გამარჯვებებს ჩვენი ქვეყნის უკეთეს მერმისისათვის.

ჟურნალ "ჩ.დ."-ის რედაქცია.

---...---

ქართული სახლი პარიზში.

ქართულ სახლის შეკეთება, მოპირკეთება წარმატებით მიდის, რომელსაც ხელმძღვანელობს ამ დიდი საქმის ფუძე მდებელი ბატონი რამაზ პაპუაშვილი.
ეს კულტურული ქართული კერა, რომელიც მდებარეობს პარიზის ერთ საუკეთესო უბანში, იქნება კულტურული ხიდი საქართველოსა და საფრანგეთს შორის, რასაც სიამუვნებით ვეგებებით და უსურვებთ ბატონ რამაზს, წარმატებებს, გამარჯვებებს და მის მიერ დასახულ მიზნების განხორციელებას ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოთ.

ჟურნალ"ჩ.დ"-ის რედაქცია.

---...---

არჩილ დავითისძე დავრიშაშვილის დიაკვნათ კურთხევა პარიზის წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესიაში.

====================...======================

1991 წლის 10 მარცს დიდძალი ქართულ საზოგადოების თანდასწრებით, პარიზის წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესიაში დიაკვნად აკურთხეს არჩილ დავითისძე დავრიშაშვილი, რომელიც პარიზშია დაბადებული და დიდებულათ ფლობს ქართულ ენას.
კურთხევის წესჩვეულობას ხელმძღვანებლობდა მისი უწმინდესობა ეპისკოპოსი იერემია, მომღვარი მეთოდიუს ალე-

ქსიუ და მამა სტეფანე ჰალდე, რომლებმაც კურთხევის დამთავრების შემდეგ ღრმა შინაარსიან გულის ჩამწდომ სიტყვებით მიმართეს ახლად კურთხეულ ბედნიერ დიაკონს არჩილს.

პარიზის ქართულ ეკლესიის კომიტეტის სახელით უაღრესად თბილ გულწრფელი მეგობრული სიტყვით მიესალმა არჩილს, ეკლესიის მნათე მიხეილ გოგიტიძე, რომელმაც აღნიშნა, რომ ამ დიად დღეს მოუთმენლად ველოდებოდით მას შემდეგ, რაც გარდაიცვალა ჩვენი მუდამ საგონებელი დეკანოზი მამა ილია.

ღირსშესანიშნავ საპასუხო სიტყვაში დიაკონ არჩილმა აღნიშნა, რომ ის მთელი **თავის** არსებით, და ცოდნით იქნება გულწრფელი და უანგარო მსახური ქართულ ეკლესიის და მისი მრევლის, რომლის მანათობელი და გზის მაჩვენებელი იქნება მაღალ-აღმატებული დაუვიწყარი დეკანოზი მამა ი ლ ი ა.

ულოცავთ ახლად ნაკურთხ დიაკონს არჩილს, და მის დიდებულ ქართულ ოჯახს ამ დიად დღეს , ვუსურვებთ ჯანმრთელობას, წინსვლას და გამარჯვებებს.

შევთხოვთ უზენაეს მოგვსწრებოდეს მისი მღვდლად კურთხევა, და პარიზის წმინდა ნინოს სახელობის ეკლესიის მოძღვრად მის დადგენას.

ვესწრები რა ამ დიად დღეს ვტკბები მისი ცქერით, რადგან ამ საზეიმო დღის ვითარებაში კრთის და გამოსჭვივის ქართველ ახალგაზრდათა შორის , ერთ ეროვნების შვილობა, ერთსულოვნება, ერთმანეთის სიყვარული და კეთილშობილური სათნოება, რაც ასე საჭიროა დღეს ყველა ქართველთათვის.

ლ. ფ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თბილისის სატელევიზიო კოშკი.

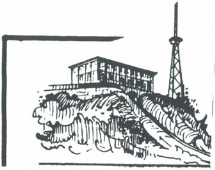

საქართველოს ამბები.

საქართველოდან ჩვენ მივიღეთ მრავალი წერილები, "ჩვენ დროშა"ში მოსათავსებლათ, რასაც სიამუვნებით ვასრულებთ შეძლებისდაგვარათ ყურლანის მცირე მოცულობის გამო.

" ჩვენი დროშის" რედაქცია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს რესპუბლიკა

ალმოჩნდა ხელისუფლების სათავეში".

წერილის ავტორის აზრით, ნოე ჟორდანია ხალხში და მის თანამებრძოლთა შორის იმდენად პატივისცემითა და მეგობრული თანაგრძნობით სარგებლობს, რომ ასეთი საერთო აზრიც კი არსებობს: „თუ იგი დატოვებს თავის თანამდებობას, საქართველოს დამოუკიდებელ რესპუბლიკას შეიძლება საშიშროება შეექმნას. საერთო აზრია, რომ იგი და მისი ქვეყანა ერთიანია".

ნოე ჟორდანია, ყოველთვის უჭერდა მხარს დასავლეთის ორიენტაციას, წერს წერილის ავტორი, მაგრამ მას შემდეგ, რაც ვერ გაამართლა ვერც გერმანიისა და ვერც ინგლისის ორიენტაციამ, მას გული გაუტყდა და წამოაყენა ლოზუნგი: „ორიენტაცია ავიღოთ თვითონ ჩვენზე".

ნოე ჟორდანია არასოდეს არ ფიქრობდა თავის პირად ინტერესებზე და პირადი მიზნებისათვის არასოდეს არ უსარგებლია თავისი თანამდებობით. „მას ენთუზიაზმით და ნდობით, — წერს წერილის ავტორი, — უყვარს თავისი ხალხი და ხალხსაც უყვარს იგი. პროლეტარიატმა იცის, რომ იგი მისი ერთგული მეგობარია. იგი მასთან იყო წინა რეჟიმის დროს და ახლაც — სოციალ-დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობის დროს, იგი მასთანაა".

„როგორც ორატორი — ამ ნიჭით ქართველი ხალხი ხომ მეტად დაჯილდოვებულია — ნოე ჟორდანია არ ბრწყინავს, მაგრამ იგი ლაპარაკობს მოკლედ და და-

ნოე ჟორდანია

მაჯერებლად და მიუხედავად მცირედი ენაბლუობისა, მას ყურადღებით უსმენენ და მხურვალედ ლებულობენ მის სიტყვებს. ამჟამად იგი ავადაა და მგონი, ძალიან ავად; ცხოვრობს განმარტოვებულად და ჩაკეტილად. ხალხში მხოლოდ დიდი ამბების დროს გამოდის. მიუხედავად ამისა, იგი რჩება ხელისუფლების სათავეში, თუმცა უფრო, როგორც სიმბოლო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული პარტიის პოლიტიკის გაგრძელებისა და არა როგორც ცენტრალური მამოძრავებელი ძალა. კრიტიკულ მომენტებში მისი რჩევა, როგორც წესი, იმარჯვებს".

და ბოლოს, წერილის ავტორი დაასკვნის: „თუ საერთოდ არსებობს დიდი პიროვნება, აქ, საქართველოს პოლიტიკური ალორძინების პერიოდში, ნოე ჟორდანია ყველაზე დიდი პიროვნებაა".

ი. ტ.

იანვარი, 1991

ეს წერილი ამოღებულია ძალზე შემოკლებით საქართველოს
რესპუბლიკის უზენაეს საბჭოს ორგანოდან "საქართველოს
რესპუბლიკა" (იანვარი 1991 წ.) თბილისი, სადაც ვრცლადაა
მოთხრობილი დამოუკიდებელ საქართველოს რესპუბლიკის
ბრწყინვალე ისტორია. ამავე წერილშიდ უაღრეს პატივითაა
მოხსენებული, ნ. ჟორდანიასთან ერთად დამოუკიდებელ სა-
ქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი ე. გეგეჭკორი მის

ევგენი გეგეჭკორი

ნოე რამიშვილი

სურათით, რომელსაც აქვე ვათავსებ-
ბთ. წერილშიდ აღნიშნულია მისი დიდთ
სასარგებლო მუშაობა მშობლიური მხა-
რის ინტერესე ბის დასაცავად უცხო-
თში სადაც მან მოიპოვა განსაკუთრებულ
პატივის ცემა გავლენა და ავტორიტეტ.
წერილის ავტო რი დაასკვნის: "საქართვ-
ელოს უმაღლეს წრეებში იგი არის მნა-
თობი, დიდი მნიშვნელოვანი პიროვნე-
ბა და ბრწყი ნვალე ორატორი".

არა ნაკლები ხოტბით იხსენიებს წე-
რილის ავტორი დამოუკიდებელ საქართვე
ლოს პარიზში რუსული ტყვიით მოკლულ
შინაგან საქმ ეთა მინისტრს ნოე რა-
მიშვილს, "რომე ლიც იყო თავდადებული
პიროვნება სა მშობლოსათვის და უდი-
დეს რწმენით მუშაობდა მისი ქვეყნის
თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობისა-
თვის". იყო ბოლშევიკების დაუძინე-
ბელი მტერი და ჩვენდა სამარცხვი-
ნოთ მოკლულ იქნა ქართველი კაცის
ხელით, პარიზის ქუჩაზე, როდესაც ის პარტიის კრებაზედ
მიდიოდა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს ამონაწერები მიიღო "ჩვენი დროშის" რედაქციამ[illegible]-
ვნით ჩვენ ჟურნალში გამოსაქვეყნებლათ, უცხოეთში
მყოფ ქართველთა გასაცნობათ და საყურადღებოთ "ა რ
დ ა გ ვ ც ა ლ დ ა"-ს..სათაურით.
რასაც ჩვენ სიამუვნებით ვასრულებთ.

ჩვენი დროშის რედაქცია.

....

ერთობა

№ 1. იანვარი, 1991

სხვადასხვა შრომიდან ამონაკრები

ნააზრევი

ნოე ჟორდანია

ყველა ადამიანი არის ღვთის ნაპერწკალი, საჭიროა მისი აღმოჩენა ან სურვილი მისი აღმოჩენისა. ადამიანს მე ვუცქერი წინასწარი თანაგრძნობით: მისი ავი მაწუხებს, კარგი მახარებს, ამით სრულიად მიუღებელია მისი ჩაქოლვა, მისი დამცირება, წაქცევა.

მიყვარს დამარცხება, წაქცევა გლახა აზრის, გლახა მიმართულების; არ მიყვარს წაქცევა თვით ადამიანის...

ხალხი ცხოვრობს რეალიზმით, მას ცხოვრება აინტერესებს, პირველ ყოვლისა; ამიტომაა ის უკვდავი, ცოცხლობს ათი-ათას წლობით; იმას ვერ გაიტაცებს, ვერ აიყოლიებს იდეალიზმი, წმინდა იდეური მომენტები, ესა თუ ის კეთილი სურვილები; ასეთი ხენი რომ მას სჭირდეს, მრავალჯერ გადაიჩეხებოდა უფსკრულში და გაქრებოდა. ეს არის კუთვნილება პიროვნებათა პარტიების, რომელნიც საქმობენ და კვდებიან, ხოლო ხალხი კი არ კვდება. ჩვენი ნაციონალური აღორძინება, პირველყოვლისა, მოითხოვდა მთელი ხალხის დაინტერესებას ამ საქმეში, არა სიტყვით, პროპაგანდით, არამედ რეალურად, ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებით. რუსეთს რჩეობდა ის იმიტომ, რომ ის აძლევდა საგარეო მყუდროებას, რასაც ქართველი ხალხი მაღლა აყენებდა ბატონყმობის და ნივთიერი მდგომარეობის სიდუხჭირეზე და მართალიც, თუ საგარეო მყუდროება არ არის, იქ არც ნორმალური ცხოვრებაა შესაძლებელი. თავისუფალ საქართველოს [illegible]ისთვის უნდა მიეცა [illegible] მეტი რომ ის თავის გულში ჩაეკრა. ეს იყო საგარეო მყუდროების გარდა ეკონომიური გაუმჯობესება. სოციალური რეჟიმი წინდაწინ გადაწყვეტს ეროვნულ რეჟიმს.

დასავლეთი და აღმოსავლეთი — აი ეს კითხვა ჩვენს წინაშე დასმული და აქ ყოყმანი შეუძლებელია. ჩვენ მუდამ ვირჩევდით და ვირჩევთ დასავლეთს. და თუ ბოლშევიკები აღმოსავლეთს ეტანებიან, ეს იმიტომ, რომ დასავლეთში მათ უარი უთხრეს კავშირზე და ცნობაზე.

როგორც ხედავთ, საქართველოს და რუსეთის გზები სრულ გაიყარნენ: ჩვენი გზა მიდის ევროპისაკენ, რუსეთის კი აზიისაკენ. ვიცით, მტრები ხუცორდებიან — იმპერიალისტებს ემხრობიან. ამიტომ აქ გადაჭრით უნდა ვთქვა: მირჩევნია დასავლეთის იმპერიალისტები აღმოსავლეთის ფანატიკოსებს.

ბატონებო, ნუ დაგვავიწყდება მეცნიერების ანბანი, ნუ დავანებებთ ვინმეს ფრაზებით გაგვაყრუოს და დავთარი დაგვებნოს. ბოლო ანბანია ის, რომ მუშა-ხალხი მთელს თავის იმედს ამყარებს კულტურაზე და არა ბარბაროსობაზე; ის მემკვიდრეა კაპიტალისტური წყობილების, და არა აზიური კარჩაკეტილობის, ის სიმდიდრე, რაც მან შექმნა იმპერიალისტების ხელმძღვანელობით, უნდა გადავიდეს მის სრულ განკარგულებაში; ის საგნებით სდევს ევროპის წარმოების და იდეების ნიადაგზე, და აი ჩვენ, ბატონებო, გვიწვევენ ბარბაროსობისაკენ. არა, ჩვენ იქით ვერ წავალთ, თუნდაც ეს მეტად მარცხიანი იყოს წასასვლელი, პირიქით ჩვენ უნდა შევძახოთ საბჭოთა რუსეთს — დაბრუნდით უკან, ევროპისაკენ, შეითვისეთ დემოკრატია, გახდით ევროპიული ერი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იატოხებო. პოლიტიკა განიზომება მისი შედეგებით. საუკეთესოა ის, რომელიც იძლევა საუკეთესო ნაყოფს და ჩვენს პოლიტიკას, ჩვენ მიერ არჩეულ გზას თავიდანვე მივყევართ გამარჯვებიდან გამარჯვებამდე.

მონის მფლობელი არ სცნობდა მონის ადამიანურ უფლებას, ყმის ბატონი სცნობდა ყმის ნახევრად უფლებას. ბურჟუაზია აღიარებს პროლეტარის სუვერენობას მის კერძო საქმეებში, უარს ყოფს მის სუვერენობას პოლიტიკურ საქმეებში; ფაშისტი, ბოლშევიკი და მათი მიმყოლი დაჯგუფებანი აღიარებენ მხოლოდ თავის თავის ბატონობას ერზე და ერში. ერთი სიტყვით, იცვლება ბატონობის ხარისხი და ფორმა, იცვლება ბატონის ვინაობა, ხოლო არ იცვლება ბატონობა, პრინციპი სხვისი მორჩილებისა რჩება. ამ [illegible] რაიმე კომპრომისი, რაიმე დათმობა, როგორიც მაგალითად ანტიდემოკრატიული სოციალიზმის აღიარება, ნიშნავს დემოკრატიის ძირეული პოზიციის შესუსტებას, აზროვნების არევას და მოპირდაპირეთა იდეოლოგიისაკენ დაქანებას. საკმარისია ამ მოწინააღმდეგეთა ერთი დებულება იცნოთ, რომ მოსდევს იდეოლოგიის გათიშვა ადამიანისაგან, მისი ხაზოვანი დოგმის მაღლა დაყენება, რომლის წინაშე ხალხი ვალდებულია დაიჩოქოს, მას ემსახუროს და თავისი საარსებო ინტერესები მის სამსხვერპლოზე მიიტანოს. იდეალის ადამიანზე მაღლა დაყენება, დეე ხალხი დაიღუპოს, ოღონდ ჭეშმარიტების გამარჯვების — დამახასიათებელი თვისებაა ყველა სექტის, წინასწარმეტყველის და მხსნელის. საკმარისია, საკმარისია ეშმაკს ცალი თითი გაუწოდოთ, რომ მთლად დაგიპყრობს: ერთი ნაბიჯის გადადგმაც კი საკმარისია ამ „მხსნელებისაკენ“ რომ სამუდამოდ მათი ტყვე გახდეთ.

...დემოკრატიის პოლიტიკური პრინციპია თავისუფლება, სოციალური პრინციპია — თანასწორობა; ამათ შორის გამართულია მუდმივი შუღლი და ბრძოლა. დემოკრატიაში რაც უფრო მეტი გავლენა აქვს შეძლებულთ, მით უფრო მეტია თავისუფლება და ნაკლები თანასწორობა; და პირიქით, რაც მეტი გავლენა აქვს ღარიბ ხალხს, მით უფრო მეტია თანასწორობა და ნაკლები თავი-

და სხვ., მეორე კი ტირანიისაკენ: ყველა ტირანი ხალხისაგან გამოვიდა, დემაგოგიით გაბატონდა. ორივე ამ მდგომარეობას გზას უჭრის თავისუფლების და თანასწორობის შეხამებულად შეთვისება და მკაცრი პოლიტიკური წესდებით დამაგრება. ამ წესების შემუშავება და შენახვა შეუძლია მხოლოდ დემოკრატიას. დემოკრატიის არსებობა მათი არსებობის წინაპირობაა. ჯერ დემოკრატია, შემდეგ თავისუფლება და თანასწორობა. მაშასადამე, დემოკრატიის დამახასიათებელი ატრიბუტი ეს ორი დებულება არ არის.

და მართალიც, თავისუფლება შეიძლება იყოს დემოკრატიის გარეშეც ლიბერალების რეჟიმი თავისუფლების რეჟიმია. ასევე თანასწორობა დესპოტიაში ყველა თანასწორია უუფლებობით; საბჭოთა ქვეყანაში მთელი ხალხი ყოველ მხრივ გათანაბრებულია სიღატაკეში და მორჩილებაში. ცხადია, მხოლოდ იგი დემოკრატიის მიერ დამყარებული თავისუფლება და თანასწორობა შეიძლება იყოს ხალხური, უმრავლესობის ინტერესების და აზრების გამომხატველი. ხოლო დემოკრატია არსებობს იქ, სადაც [illegible] და ამავე დროს სუვერენი და ქვეშევრდომი. [illegible] ერთდროულად სუვერენი, კანონმდებელი, აღმასრულებელი, მოსამართლე; როგორც ქვეშევრდომი — კანონის მორჩილი, განაჩენების და სასჯელის მიმღები. სადაც ასეთი წყობილება არსებობს, იქ თავისუფლების და თანასწორობის საკითხი [illegible] ხალხურ ხასიათს. აქ თავისუფლება არ ნიშნავს მოქალაქის უფლებას — აკეთოს რაც მოეპრიანება, არც თანასწორობა ნიშნავს მოქალაქის ქონებრივი [illegible] მათ გათანაბრებას, ეს აქცევდა არა დემოკრატიად, არამედ ბოლშევიზმად. ანტიდემოკრატიულ ქვეყანაში თავისუფლების შეზღუდვა წარმოებს მუდამ ხალხის საზიანოდ, დემოკრატიულში კი — ხალხის სასარგებლოდ. დემოკრატიული [illegible] დემოკრატიულ წყობილებაზე.

ქართველი ერი თავის სამიათასი წლის ისტორიაში პირველად მხოლოდ ახლა თავს დაადგა საბჭოებმა თავისი ახლით გამოცხადებული უძველესი წყობილება. არც ერთ დამპყრობელ ერს, არც ერთ სარდალს, დაწყებული ჩინგიზხანიდან არ შეუცვლია საქართველოს სახსრები საკუთარი შენობა და თავისი ნაციონალური წესები არ შეუცვლია... მხოლოდ ახლა, ამ ახალ დროში, მოსკოვის ძალმომრეობით ქართველი ერი იქნა გამოთიშული თავისი სამათასი წლის ისტორიული საფუძვლიდან და ძალით გადაყვანილი მისთვის სრულიად უცნობ ეკონომიურ და პოლიტიკურ საფუძველზე. საქართველომ მიიღო თავის არსებობის მანძილზე ბევრი ბრძოლა თავისუფლებისთვის, მუდმივ თავის დაცვას და თავისი ისტორიული გზის შენახვას, ან ეს გზა ახლა გაწყვეტილია ძალით გადაყვანილი, სხვა ერის ძველ გზაზე და მის წინაშე დგას დიდი ამოცანა: შეინახოს თავისი თავი, თავისი სული და არსებობა. ის ვერ მიიღებს, არ მიიღებს სახელმწიფოებრივს, ახალ უცხოს, მასზე გაბატონებულს, მის მონობითი-რილად, მის ჯოგათ გადაქცევას. ის არ შეურიგდება მონაცვლეობა ბატონობას საუკუნეთა განმავლობაში, ის მუდამ იყო და არის ბრძოლაში თავის საზოგადოებრივ ნიადაგზე, თავის მოქმედების ბატონ-პატრონად.

ერთი სიტყვით, საქართველოს არასოდეს არ განუცდია ისეთი დაპყრობა, როგორიც მან თავს მოახვია საბჭოებმა. ის განვითარდა საკუთარი ნიადაგის და სულიერი თვისებებით. მან აქვს დაბადებიდან საკუთარი განვითარების გზა, ეს საფუძველი მისი ხანგრძლივი არსებობისა. როგორც კი ეს გზა შეიცვლება, უცხო ერის სავალ გზას თავისად მიიღებს, მისი დაცემა დაწყებულია, მისი გაქრობა მოსალოდნელია.

ამ საშიშროებას ბოლო მოუღო თავისუფალ საქართველოში თავისი ახალი კანონებით: წვრილი საკუთრება ხალხს, თითოეულ პიროვნებას, მსხვილი საკუთრება ერს, რასაც დაერთო შემდეგი დემოკრატიული და სოციალური წყობა. საქართველომ ამ რეფორმებით დაიცვა და განაგრძო თავის ისტორიულ გზაზე.

საქართველოს [illegible]

[illegible]

[illegible]

ჩვენი [illegible] — ჩვენი [illegible] — ჩვენი [illegible]

საქართველოს [illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

პარიზი. 26/8/90.

P.S. ეს ლექსი ავტორს დაუწერია მის პარიზში ყოფნის დროს, და ეხლა მივიღეთ თბილისიდან თხოვნით ჩვენ ჟურნალში დასაბეჭდათ, რასაც სიამოვნებით ვუსრულებთ.

" ჩ.დ."-ის რედაქცია.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

„[illegible]
[illegible]!

– [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible];
[illegible]
[illegible]!.... [illegible], – [illegible]
[illegible].

[illegible] [illegible]

(ყორღანიას.)

[illegible] 1991 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

1918-1921

1893 1990

სსდპ

ჩვენი პრინციპებია:

ეროვნული. თავისუფლება

პოლიტიკური პლურალიზმი ეკოლოგიური უსაფრთხოება

ეკონომიკური თვითმმართველობა დემოგრაფიული წონასწორობა

სოციალური სამართლიანობა საგარეო კარგახსნილობა

საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული პარტია

ჩვენი დევიზია:

ყველა მშრომელი უნდა გახდეს მესაკუთრ

ყველა მესაკუთრე უნდა იყოს მშრომელი

ხმა მიეცით სოციალ-დემოკრატებს (სია № 2)!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთობა № 1. იანვარი, 1991

დავეძებთ ავტორს...?

ნოე ჟორდანიას ორი მოსამსახურე

პარიზში გამომავალი ქართული ჟურნალის — „ივერიის" — 35-ე ნომერში დაბეჭდილია დავით ვაჩნაძის მოგონება „სამშობლოს სამსახურში".

ავტორი ერთგან წერს:

„...ჩემმა დედამ, მარიამ ვახტანგოვნა მაჩაბლისამ, მთხოვა დავეხმარებოდი ნ. ჟორდანიას ოჯახს, რომელიც დიდუბეში ცხოვრობდა. მე დავუთმე ერთი ჩემი ოთახი ბასკევიჩის ქუჩაზე, სადაც გადმოვიდნენ ნ. ჟორდანიას ცოლი ანა ივანოვნა თავისი ორი პატარა ბავშვით (ქალ-ვაჟით), თან ორი მოსამსახურე მხლებლით. ბებია ჩემი გაკვირვებული იყო, რომ სოციალისტ ნ. ჟორდანიას ოჯახს ორი მოსამსახურე თან ახლდა"...

ჩვენ სრულებითაც არ ვაპირებდით აწ განსვენებულ დავით ვაჩნაძის ---------- "სამშობლოს სამსახურში" გამოქვეყნებულ მოგონებაზე, რომელიც დაიბეჭდა პარიზში გამომავალ ჟურნალ "ივერიის" 35 ნომერში პასუხის გაცემას "ნოე ჟორდანიას "ორი მოსამსახურის"შესახებ, რომ ის არ დაებეჭდიოყო საქართველოს სოციალ დემოკრატიულ ჟურნალ "ერთობაში, "რომელიც გამოდის თბილისში. ამ ნოე ჟორდანიას "ორი მოსამსახურის"შესახებ გაუგებრობას აქვს ადგილი და სიმართლის აღსადგენათმაქვს პატივი მოგახსენოთ შემდეგი: აწ განსვენებული დ. ვა-

ჩნამე იყო შესანიშნავი პიროვნება, თავ დაბალი, განა-
თლებული, მესახედავათ საამური, სოციალ დემოკრატიულ
პარტიის სიძულვილით გამსჭვალული, ნამდვილი ტიპი ძველი
თავადიშვილის და მათი უფლებების უკომპრომისო დამცველი
იყო მუდამ ოპოზიციაში"მენშევიკურ" ხელისუფლებასთან,
როგორც იქ საქართველოში ისე აქ ემიგრაციაშიც, მაგრამ
ნ. ჟორდანიას ხშირი სტუმარი და პატივის მცემელი.
ნოე და მისი ოჯახობა მას ხელიდათსცოვებდენ და ისიც
სიამუვნებით თანხმდებოდა, ნოეს არ უმალავდა და ეუბნე-
ოდა (ეს გახლდათ იმ დროს, როდესაც ჰიტლერის ძლევა მო-
სილი ჯარები მოსკოვს უახლოვდებოდენ) ბოლშევიკები მა-
რცხდებიან და   მომავალ თავისუფალსაქართველოში
ჩვენ ავიღებთ ხელისუფლებას და მენშევიკებს იქ აღარ
გავაჭაჭანებთ. ნოე უმტკიცებდა:"ჰიტლერის ჯარები სა-
ქართველოში ვერ შევლენ და რომც შევიდენ იცოდეთ მთა-
ვრობა თქვენ არ შეაყენოთ, გერმანელები პურ-მარილით
არ მიიღოთ, დეე მათ თვითონ შეაყენონ მთავრობა, თორემ
რუსები, რომ დაბრუნდებიან დაგვემართება სომხების
ამბავი , სტალინი ომის დროს ღალატს დაგვწამებს და
მთელ საქართველოს მოსახლეობას გასწყვეტს და გადაასა-
ხლებსო, დარჩება საქართველოს მიწა-წყალი უქართველე-
ლოშოთ. ჰიტლერი განწირულია, ის უკვე დამარცხებულიაო".
მე მაკვირვებდა ნოეს და მისი მეუღლის ასეთი მეგობრული
დამოკიდებულება მასთან. ჩემი სიმამრი სიცილით მეუბნე-
ბოდა პოლიტიკაში ჩვენი დათა ხშირად მცდარია, მაგრამ
კარგი გულის და პატიოსანი პატრიოტი არისო.
ჩემმა სიდედრმა ინამ ასეთი ამბავი მომიყვა: დათას
პატივის ცემას ჩვენ არსოდეს არდავივიწყებთო, ნოე
იმ დროს არა ლეგარულათ ცხოვრობდა კონსპირაციულ ბინა-
ზედ, ვცხოვრობდით ერთ ციცქნა ოთახში გაჭირვებულათ,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არც წყალი არც გათბობა. ერთ მშვენიერ დღეს მოვიდა და-
თა ეცლით, მე მას არ ვიცნობდი ნოეს წერილით და მოგვცა
ერთი დიდი ოთახი, სამზარეულოთი და ცხელი წყლით უხასყი-
დლოთ მშვენივრად გაწყობილ ხუთი ლოგინით და მითხრა არ
მომერიდოთ თუ რამე დაგჭირდესთო, მე ნოეს ვხდები და
ვარ თქვენ განკარგულებაშიდო. მე არ ვიცი დღესაც ეს დი-
დი სახლი იყო დათას კუთვნილება თუ ნაქირავები ქონდათ.
მე შევეკითხე რატომ ხუთი ლოგინი? ჩემმა სიდედრმა მიპა-
სუხა ჩემთან ცხოვრობდა ჩვენი ოჯახის განუყრელი წევრი
ნოეს დედის ნაშვილევი და გაზრდილი ნინუცა მამულაიშვი-
ლის ასული და ჩემი ობოლი დის შვილი,რომელსაც მე ვზრდი-
დი . მე ვაძლევდი რუსულის და მატემატიკის გაკვეთილებს
მთელი დღე თითქმის სახლშიდ არ ვიყავი და ოჯახს, ასმა-
თს და ანდრეიკას ჩემს შვილებს ეს ორი ქალიშვილი უვლი-
დაო. ნინუცა მშვენიერი მკერავი იყო და ცოტა ფულიც შე-
მოქონდა ოჯახშიდო. ნინუცამ და ბებიამ უარი სთქვეს უხო-
ეთშიდ წამოსვლაზედ, ლანჩხუთშიდ დარჩნენ. მე წამიკი-
თხავს ნინუცას მოწერილი წერილები საქართველოდან, რო-
მელშიდაც ნოე მოხსენებულია მამის სახელით, ინნა კი დე-
დის სახელწოდებით, და ორივენი მის უფროს ქალიშვილათ
თვლიდენ. ნინუცა დაიღუპა გადასახლებაში ციმბირში, რო-
მელსაც მთელი ოჯახი ცრემლით გლოვობდა.
ეხლა მე ვფიქრობ,დარწმუნებული ვარ, რომ არ ვცდები და
შემდეგ დასკვნას ვაკეთებ:ბ-ნ დავითმა და ბებია ბაბემ
ეს ქალიშვილები ნოეს"მოხამხახურეებათ"მიიღეს სრულიად
გასაგებიაა. ამწერილის მიზანია მხოლოდ სიმართლის აღდგე-
ნა და ვაცხადებ ჩემი სიდედრის თქმით შინა მოსამსახურე
ქალი მას თვით ნოეს პრეზიდენტობის დროსაც ოჯახში არ
ყოლია.

ლ. ფ.

იქაური რამე-რუმეები.

პატივცემულო მკითხველო!

ეს წერილი, რომელიც მოთავსებული იყო ამა წლის ჟურნალ "ლიტერატურულ საქართველოში" მე მივიღე ჩემ მეგობარ ბატონ ხანდრო ფანჩულიძისაგან, რომლის გამოქვეყნებას რასაკვრელია არ ვაპირებდი, მაგრამ იგივე წერილი გაზეთისა მივიღე თხოვნით "ჩ.ღ"ში დასაბეჭდათ, თქვენ გასაცნობათ ჩვენო მკითხველო შემდეგი შენიშვნითა და განმარტებით:-"პეტრე დიდი, რომ მამით ქართველი იყო ამას ხომ წყალი არ გაუვა, ეხლა ჩვენმა სწავლულებმა აღმოაჩინეს, რომ ამერიკის დღევანდელი პრეზიდენტიც მამით ქართველი ყოფილა, რომლისთვისაც მამას გიგო დაურქმევია, მაგრამ ამერიკაში დაბრუნებულ დედას ("ქმარს" საქართველოში არ გაჰყვა და ამერიკაშიდ დაბრუნებულა) უფიქრია "გიგო" რა სახელია და ჯორჯათ შეუცვლია. ამ ამერიკელ ქალს ცოლნია, რომ უკანონო შვილს ქართულათ ბუშს ეძახიან და გვარათ თავის ბიჭისათვის შ. ჯ შ ი უწოდებია. ეს სადამ ჰუხეინიც ხტალინისშვილი-შვილია თურმე და ჰიტლერი ჩვენი ხიძე ყოფილა, და დასძენს ჩვენისთანა ბედნიერი განა არის სადმე ერი? ასეთი "აღმოჩენის" შემდეგ არ არიან ჩვენი მკვლევარ- მეცნიერები მადლობის ღირსნი"?-

ჩვენი კორესპოდენტი თავის განმარტებით წერილს ამთავრებს შემდეგი მინაწერით: "გინდ დაიჯერეთ გინდ არაო"

--__--

სენსაცია

სენსაცია

სადამ ჰუსეინი სტალინის შვილიშვილი, ჯორჯ ბუში?..

გაზეთმა „სობესედნიკმა“ ამა წლის 48-ე ნომერში გამოაქვეყნა ცნობა, რომ სადამ ჰუსეინი გასლავთ სტალინის შვილიშვილი, ხოლო მისი მამა იაკობ ჯუღაშვილიაო. იქვეა სტალინისა და სადამ ჰუსეინის ერთი და იმავე რაკურსიდან გადაღებული ფოტოპორტრეტები, რომლებსაც აქვე გთავაზობთ. დამეთანხმებით, ურწმუნო თომაც კი ვერ უარყოფს მათ პორტრეტულ მსგავსებას.

გულწრფელად უნდა გამოვტყდეთ, რომ „შარავანდის“ კორესპონდენტმა გაცილებით ადრე გამოიკვლია სტალინისა და ჰუსეინის ბაბუა-შვილიშვილობის ამბავი. მაგრამ ვინაიდან რამდენიმე დეტალი კიდევ გვქონდა დასაზუსტებელი, მასალის გამოქვეყნებას არ ვჩქარობდით. მართალია „სობესედნიკი“, როცა წერს, სადამ ჰუსეინს ერაყში იაკუბ ჯუგასეთის ეძახიანო, რაც იმას ადასტურებს, რომ იგი ნამდვილად იაკობ ჯუღაშვილის ვაჟია. მაგრამ, ეტყობა, „სობესედნიკმა“ არ იცის, რანაირად მოხვდა იაკობ ჯუღაშვილი ერაყში.

ჩვენი კორესპონდენტი ამ საკითხის შესასწავლად საგანგებოდ მივავლინეთ დასავლეთ გერმანიაში (მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო გერმანია გაერთიანებული). დადასტურდა ფაქტი, რომ იაკობ ჯუღაშვილი არ მოუკლავთ საკონცენტრაციო ბანაკში.

თავდაპირველად, როგორც ფართო საზოგადოებრიობამ იცის, ჰიტლერმა სტალინს შემოუთვალა, ფელდმარშალი პაულიუსი შენს შვილში გამიცვალეო. სტალინმა შეუთვალა: „ია სოლდატ ნა ფელდმარშალოვ ნე მენიაიუ“-ო. განაწყენებულა ჰიტლერი, მაგრამ იაკობი მაინც ვერ გაუმეტებია სასიკვდილოდ (რაც არ უნდა იყოს, ჰიტლერს პირველი ცოლი ქართველი ჰყავდა, ქუთაისელი დათეშიძის ქალი), დაუბარებია და უთქვამს. შევარცხვინე მამაშენი, შევარცხვინე მისი ქართველობა, ასე რომ გაგწირა, მარა, მე მაინც არ გაგწირავ, წადი, იცხოვრე ერაყში, ოღონდ არსად გაამხილო, რომ სტალინის შვილი ხარ და მე გაგათავისუფლეო. აბა, „შონე რაიზეო“ (კარგ მგზავრობას გისურვებთ) და გაუსტუმრებია ერაყში. გამოთხოვებისას ჰიტლერს თვალზე ცრემლი მოსდგომია და იაკობისათვის უკოცნია კიდეც, მაგრამ ამის წერილობითი საბუთი არ არსებობს. მხოლოდ ზეპირ გადმოცემებს უნდა ვენდოთ. ამ ფაქტს ადასტურებს გერმანული გაზეთი „ფრანკფურტერ ალგემაინე ცაიტუნგ“-ის 25 სექტემბრის ნომერში გამოქვეყნებული სტატია და ნახატი (ნახატს აქვე გთავაზობთ). როგორც ხედავთ, ნახატი თვითონ მიგვანი-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შნებს საქმის ნამდვილ არსს. სადამ ჰუსეინის უკან დგანან მისი ბაბუა და მამის მამობილი, მამობილი, ხოლო თვითონ ჰუსეინს, გამოხატავს რა თავისი სახელოვანი

ბაბუების სურვილს და ოცნებას, ორთავე ხელით ჩუბლუჯავს დედამიწის გლობუსი.

ერთი სიტყვით, საკითხი საბოლოოდ გადაწყვეტილად უნდა ჩავთვალოთ, ᲡᲐᲓᲐᲛ ᲰᲣᲡᲔᲘᲜᲘ ᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲐᲓ ᲡᲢᲐᲚᲘᲜᲘᲡ ᲨᲕᲘᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲐ:

ახლა კი „შარავანდის“ მკითხველს მეორე სენსაციური აღმოჩენა გვინდა შევთავაზოთ. დიახ, სენსაციური, თანაც ეჭვშეუტანელი რეალობა!

ქართველ საზოგადოებრიობას კარგად ახსოვს ჩვენი შესანიშნავი რეჟისორი ვახო ყუშიტაშვილი. იგი ერთხანს პარიზში მოღვაწეობდა.

სწორედ მაშინ გაეცნო ერთ მომხიბვლელ ამერიკელ მანდილოსანს, რომელთანაც შეეძინა პირმშვენიერი და უაღრესად ნიჭიერი ვაჟიშვილი. ბატონმა ვახომ მას გოორგი ანუ გოგი დაარქვა. გვარს კი, ვინაიდან პარიზში უჭირდათ მისი გამოთქმა, „შვილი“ ჩამოაჭრეს და საზოგადოებას ასე წარუდგინა პატარა გოგი ყუში. ვერც იყ"-ს გამოთქვამდნენ უცხოელები მაინცდამაინც კარგად და გოგი ყუში თანდათანობით იქცა ჯერ გოგი ბუშად, შემდეგ კი, დედის დაჟინებული მოთხოვნით, ჯორჯ ბუშად.

მალე ქართველი რეჟისორი სამშობლოში წამოვიდა. პატარა ჯორჯ ბუში და დედამისი კი ამერიკას გაემგზავრნენ. თვითონ ვახო ყუშიტაშვილი მალე ამერიკაში უნდა წასულიყო, მაგრამ ვინ გაუშვა! პარიზში რა გინდოდათ, ახუთი დღე აყარეს, რომ თავზედ აწყალენეს! ხუკ-ის შიშით ისიც კი ვერ

გაამხილა, ამერიკაში რომ შვილი ჰყავდა. მხოლოდ სიკვდილის წინ გაანდო მან საიდუმლო ჩვენს შესანიშნავ თეატრმცოდნეებს ნოდარ გურაბანიძეს, ვასილ კიკნაძეს და თან მათ შვილის სურათიც დაუტოვა. გვინდა ბატონ ვახოს მადლობა გადავუხადოთ პერესტროიკამდე საიდუმლოს შენახვისა და პატარა გოგი ყუშის სურათის მოწოდებისათვის, რომელსაც აქვე ვბეჭდავთ. შემდგომში კი, როგორც მოგეხსენებათ, პატარა გოგი ყუში, ანუ იგივე ჯორჯ ბუში ამერიკის პრეზიდენტი გახდა.

დღეს, სამწუხაროდ, ეს ორი პიროვნება ერთმანეთს სამკვდრო-სასიცოცხლოდ დაუპირისპირდა, მაგრამ, ღმერთმა ხომ იცის, რომ არც ერთია ამერიკელი და არც მეორე ერაყელი, ორთავენი ბედკრული საქართველოს შვილები არიან.

გ. ფ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამგლოვიარო

ნეკროლოგები
და
განცხადებები.

დამალონებელი **სამწუხარო ცნობა** საქართველოდან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დამანგრეველი მიწისძვრა საქართველოში

ორშაბათს. 1991 წლის 29 აპრილს ნაშუადღევის პირველ საათსა და 13 წუთზე საქართველოს ტერიტორიაზე მოხდა ძლიერი მიწისძვრა. ყველაზე ძლიერ იგი იგრძნობოდა საჩხერის რაიონში. სადაც მიწისძვრის სიძლიერემ 8 ბალს მიაღწია რიხტერის სეისმური სკალით.

მიწისძვრამ მოიცვა ონის. ტყიბულის. ამბროლაურის რაიონები. ქართლის სოფლები და ქალაქი ტყიბული. არის ადამიანთა მსხვერპლი. დაინგრა და დაზიანდა შენობანაგებობანი. სკოლები. საავადმყოფოები. წარმოება-დაწესებულებები.

თბილისში მიწისძვრის ძალამ 5 ბალს მიაღწია და საბედნიეროდ. მას შენობათა ნგრევა არ მოჰყოლია.

●●●

ხუთი საათის შემდეგ მიწისძვრა განმეორდა საქართველოს დედაქალაქ თბილისში და ქუთაისში. თბილისიდან და ქუთაისიდან იტყობინებიან. რომ იქ მიწისძვრა გაცილებით სუსტი იყო და რომ მას სახლების ნგრევა და ადამიანთა მსხვერპლი არ მოჰყოლია.

"ხალხი დამფრთხალია. დიდი ნგრევაა. ფანჯრები ყველგან ჩამსხვრეულია"-იტყობინებიან ქალაქ ჭიათურიდან. - "ყველანი ქუჩებში არიან გამოსულები. ავადმყოფებიც კი ვერ ბედავენ საავადმყოფოში გაჩერებას და ისინიც ქუჩებში სხედან"-ჰყვებიან ამ ამბის მხილველები. მთებს მოწყდა კლდეები. დაგორდნენ და სახლებს დაეცნენ ქალაქ ჭიათურაში. ქალაქ ჯავაში დაინგრა

●●●

რკინიგზის სადგური. "სახლები ისე ირყეოდნენ. როგორც ბანქოს ქაღალდებით ნაგები კოშკები"-ამბობენ თბილისში.

ამნონ კაპელიუკი.
გაზეთი "იედიოთ ახრონოთი"
30. 4. 90

უკანასკნელი ცნობების თანახმად საქართველოში მიწისძვრის შედეგად დაღუპულია 103 და დაშავებულია 500 ადამიანი.

საქართველოში გრძელდება ნანგრევებში მოყოლილი დაღუპულების ნანგრევებიდან გამოყვანის სამუშაოები. როგორც იუწყებიან ნანგრევებში ჩარჩენილია 100-მდე ადამიანის გვამი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

1990 წლის

უკანასკნელი ზარჭათი.*

ლ. ნ.

ლა წართიძის - ასული ნოზაძისა.

გლოვით ჭმუხვით და სევდით დამთავრდა ჩვენთვის 90წე-ლი. ქართულ ემიგრაციამ დიდი დანაკლისი განიცადა, დავკარგეთ ჩვენი საამაყო ქართველი მანდილოსანი ლიდა, რომელიც იყო მშვენება მთელი ქართული ემიგრაციის და კერძოთ კი ლევილის ქართული მამულის. ლიდა მოღვაწეობდა ყველა საზოგადო საქმიანობაში, ამაშიდ მას ხელს უწყობდა ყველაფერი, გარეგნობით იშვიათი, განათლებული, გხიბლავდათ მისი დამაჯერებელი მეუვალი ლოღიკით და წარჩინებით. მას შეეძლო დავიწყების ჯურღმულებიდან ამოღება და ჩანერგვა ქართული რაინდული ზნენისა და ადათების, რომელსაც ის მთვერის შუქივით აფრქვევდა ქართველ ლტოლვილთა შორის, მან არ იცოდა სიმხრდალე , იყო მედგარი და შეურყეველი. სწამდა, რომ ჩვენ ტანჯულ ქვეყანას მომავლის დიდი იმედები ეწყებოდა და ჯავარიანი ქართული ენით კოლორატულ ფერებით გიხატავდათ თავისუფალ სუვერენულ საქართველოს დიად მომავალს. მას უყვარდა ცუდი საქმის წაქცევა, დამარცხება და არავითარ შემთხვევაში თვით ადამიანის. ლიდამ იცოდა, რომ ის იყო შეპყრობილი განუკურნებელი სენით, მაგრამ ის ებრძოდა მას რაინდული მოთმინებით და უშიშროებით და კიდევ ჩვენზე ფიქრობდა. ლიდა იყო იშვიათი დიდბუნოვანი მყვასისადმი მოყვარული პიროვნება, რასაც ამტკიცებს არპაყონის საავადმყოფოდან სადაც ის სიკვდილს ებრძოდა ჩემს მიმართ მოწერილი და-ძმური სიყვარულით აღსავსე უკანასკნელი გამოსათხოვარი ბარათი, აი ეს სამაგალითო წერილიც:

ჩემო კარგო ძმაო ლევან!

როცა ამ წერილს წაიკითხავ, ცხადია ცოტაოდენ ცრემლე-მლებით, ალბათ მე სამუდამოთ მოშორებით ვიქნები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თქვენგან, თუ რაიმე გაუგებრობა არ მოხდა. ეს გამო-თხოვების ბარათიცაა და შესაჯამებელი წერილიც ჩემი ხანგრძლივი სიცოცხლისა. მე გარკვეულ სულიერ სიმშვი-დეს მივაღწიე და ბედთან შერიგებასაც, რადგან მუდამ ვიყავი და ვრჩები ფატალისტი.

მე მიყვარდა ადამიანები და ისინიც სიყვარულით მპა-სუხობდენ. მეცოდება ჩემი გოგი, სულ მარტოდ მარტო, რომ ვტოვებ, მას გაუძნელდება ამ ახალი მდგომარეო-ბის შეჩვევა და ნორმალურ ცხოვრების კალაპოტში და-ბრუნება. გთხოვთ არ დაგლახდეთ.

დარწმუნებული ვარ და მჯერა, რომ არის სიცოცხლე სი-კვდილის შემდეგაც, რაც მაძლევს რწმენას დაწყნარე-ბით გავიდე ამ ქვეყნიდან.

მე არც ვტირი და არცვნანობ, რადგან ძალზე გვიანაა სინანული. თავს მოუარე შენ საჭირო კაცი ხარ. ვაი, რომ ვერ მოვესწარი ჩვენი ქვეყნის განთავისუფლებას და თქვენ ნაქებ ჭიათურის ხილვას.

ჩემს საყვარელ ტარიელს გადაეცი: დარჩეს მუდამ ერთგული მსახური საქართველოსი, არასოდეს არ დაი-ვიწყოს, რომ დიდი ნოე მისი ბაბუა იყო, შეინახოს ყველა სურათები ჩვენდა მოსაგონებლად.

იცოდეთ მიყვარხართ, მე და ახმათი ზემოდან დაგი-ფარავთ. გკოცნი ცრემლ მორეული და-ძმური სიყვარულით შენი ლიდა.

ცრემლები მახრჩობენ ამ ბარათის ბეჭვდის დროს მშვიდობით უფრო სწორად ნახვამდის დაო ლიდა.

საუკუნო იყოს ხსენება შენი.

ლევან ფაღავა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

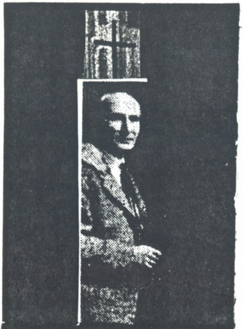

1904-1991 წ.

გიორგი ნოზაძე

სევდით, ცრემლით და გოდებით შევაღეთ 1991 წლის დასაწყისის კარები. ულმობელმა სიკვდილმა ჩვენს რიგებს კვლავ გამოაკლო, ღვაწლ მოსილი უხუცესი წევრი, ემიგრაციის სიამაყე, შესანიშნავი ქართველი მებრძოლი მამულიშვილი გიორგი ნოზაძე, რომლის განშორებამ ყველას გული დაგვიდარდიანა, განსაკუთრებით ჩვენ ჭიათურლებს(ის ჭიათურის მახლობელ სოფლიდან იყო)რადგან მისი ნახვით, მასთან ახლო ყოფნით ჩვენ ვგრძნობდით, რაღაც განსაკუთრებულ სითბოს, კმაყოფილებას, იმედს და მხნეობას.

მან ველარ აიტანა მისი საყვარელი მეუღლის განშორება ობლად დარჩენილი ჩვენი საყვარელი გოგი სულ ჩამოდნა, აღარ სურდა სიცოცხლე. და სულ რაღაც ორ თვეში მეუღლის გარდაცვალებიდან მანაც დაგვტოვა და ჩვენ უბომოდ დამწუხრებულ გულებს გაუხდელი შავები ჩააცვა. ემიგრაციაში ჭიათურლები ვიყავით ოცნი დავრჩით მხოლოდ ორნი და ჩვენც ისე შორს წავედით ხნევანობაში, რომ უკვე ვხედავთ ჩვენ ამ ქვეყნიური დასასრულის ნიშან სვეტს. ძნელია მეტად ძნელი უცხოეთში ყოფნა მითუმეტ, როდესაც სიკვდილი ცელავს შენ სიყრმის მეგობრებს და რჩები მარტოდ-მარტო ეული და გარიყული. გოგი იყო უაღრესად კეთილშობილი კეთილი პიროვნება, და თუ მისმა ცნობილმა ძმამ ვიქტორმა შექმნა მონუმენტალური შრომები" ვეფხის ტყაოსანზე" და ეწეოდა სამწერლო ასპარეზზე უდიდეს მუშაობას, ეს გახლდათ გოგის და მისი მეუღლის აწ განსვენებულ ლიდას მეოხებით. ორივე ცოლ-ქმარი მას შვილივით უვლიდენ, უზრუნველ ყოფდენ მას ყოველმხრივ, რადგან ვიქტორს. არ ჰქონდა არავითარი შემოსავლის წყარო და ის სიღარიბეში დაილუპებოდა.

განათლებით არხიტექტორი, თვითონ გოგი იყო შესანიშნავი,უძლიერესად საინტერესო წერილების ავტორი, რომელიც ქვეყნდებოდა ემიგრაციის ბეჭვდით ორგანოებში. მის კალამს ეკუთვნის წერილები ფიროსმანზე, უცხოეთში მყოფ ქართველ მხატვრებზე(ვერა ფალავა,ქეთევან ბარნოვი,ფელიქს ვარლამიშვილი, ჯამლეთ გვაზავა.) აღწერა ათონის მთის ივერიელთა წარსულის და დღევანდელი მისი მდგომარეობა . სწერდა ქართული ხელოვნების ისტორიაზე უაღრესად საინტერესოა მისი წერილი ქართული მინანქრები , რომელიც ინახება ნიუ-ორკის მეტროპოლის მუზეუმში. ამ წერილში დიდი ცოდნითაა აღწერილი ჯუმათის მიხეილ მთავარ ანგელოზის ხატის ოთხი მედალიონი, სადაც გამოჭედილი არიან:
1. ღვთის მშობელი, 2. იესო ქრისტე, 3. წმინდა გიორგი, და 4. იოანე ნათლის მცემელი, რომლებიც შესრულებული არიან ოქრო ზე ტიხრული მინანქარის ხელოვნებით. (დაცულია ნიუ-ორკის მუზეუმში. გამოქვეყნდა 1966 წელს ფრანგულ ენაზე შვეიცარიაში დაბეჭდილ კალენდარში).

გოგი იყო უაღრესად მორიდებული თავდაბალი პიროვნება , ის ყოველთვის წინა რიგებში სხვებს აყენებდა და ამთ ხარობდა. თავის მეუღლით ის მუდმივათ ლევილის ქართულ მამულში ცხოვრობდა, სადაც მისი ოჯახი იყო ნამდვილი ინტელექტუალური სალონი, სადაც იკრიბებოდენ ცნობილი საზოგადო მოღვაწეები.გოგის ხშირი სტუმარი იყო გრიგოლ რობაქიძე, როდესაც ის პარიზს ესტუმრებოდა და თავისებურ შუქსა ფენდა ყველას. ჩაქრა დიდებული ნოზაძეების ოჯახი,რომელიც უდიდესი დანაკლისია ქართულ საქმისათვის.

მშვიდობით კარგო და საყვარელო ძმაო გოგი.
საუკუნე იყოს ხსენება შენი. ლ. ფ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჯაბა ხაზულიანი.
1906--1991 წ.

მწუხრით და უზომო სევდით შეპყრობილი ვწერ ამ გა-
მოსათხოვარ ნეკროლოგს, რადგან დავკარგე თანამოკლასე,
მეზობელი, მამის ნათლული, სიყრმის განუყრელი მეგო-
ბარი ჩემი ძვირფასი ჯაბიკო.
მე დღეს მსურს ჩემო დაუვიწყარო და საყვარელო ძმაო
ამ წერილში გელაპარაკო, არა როგორც მიცვალებულს, არა-
მედ თითქოს ცოცხალს, ლევილის ას წლოვან ცაცხვების
ჩრდილში ჩემთან ერთად მჯდომარეს.
შენ იყავი ჩემზედ ცოტა უნცროსი, ვფიქრობდი შენ იქნ-
ბოდი ჩემი ჭირისუფალი, შენ გამახარი და გული მომი-
კალი.
გახსოვს ჯაბა ჩვენი მოწაფეობის ყველაზე ბედნიერი
დღეები? გახსოვს, როგორ ვამაყობდით, და რადაც გამოუ-
ცნობ ილიადის ცრფობას ვგრძნობდით, რომ ვიყავით თა-
ვისუფალ სუვერენულ საქართველოს მოქალაქენი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გახსოვს 1921 წლის შავი თებერვლის ცივ ქარიანი დღე,
რომელსაც გიმნაზიიდან იძულებით წაგვასხეს ჭიათუ-
რის მთავარ გზატკეცილზე, საიდანაც შემოდიოდა ვინმე
ყლობას დამპყრობელი ცხენოსანი ჯარის ნაწილები, რო-
მლებსაც ტაშის კვრით და ვაშას შეძახილებით უნდა შე-
ვგებებოდით. ასეთი იყო ზუსტი ბრძანება საქართველოს
ბოლშევიკ მოღალატე შვილებისა, რომლებსაც ეს ბრძანე-
ბულება სასირცხვილოდ ჩაუფლავდათ.

გახსოვს ჯაბა? ნაცვლად მხიარული შეძახილებისა, როგორ
ჩაინდულ გამბედაობით გულამოსკვნილნი სტიროდენ ჩვენი
თანამოკლასე გოგონები და ჩვენც მდუღარე ცრემლები გვა-
ხრჩობდა, მათ ეს არ გამოეპარათ, და უშიშრად და-ძმურ
სიყვარულით გადაგვეხვივნენ და მათი უმანკო ცრემლთა.
ფრქვევით ლოყები დაგვისველეს.

ვგრძნობდით, რომ ამ დალახლურ დღეს, ჩვენს გულში ჩაწყდა
დიდებული გრძნობა თავისუფლების და მას შავი არშიით
მოჩითული სუდარა გადააფარა.

განრისხებულ ბოლშევიკებმა იმ ღამესვე დაიწყეს დაჭე-
რები და მე შენ ჩეკის სარდაფში შევხვდით ერთმანეთს
გახსოვს როგორ უშიშრად მოდიოდნენ ჩვენი სკოლის ამხანა-
გები, განსაკუთრებით ქალიშვილები, საჩუქრებით ხელდა-
მშვენებულნი, ჩვენ მხოლოდ ორი დღე ვიყავით პატიმრო-
ბაში. გახსოვს? როგორი სიამაყით დავიჯგიმებოდით სა-
დამოობით სადგურის ბაქანზე, რომელიც იყო ჭიათურლების
სასეირნო ადგილი, სადაც ყველა სყვარელია და პატივით
გვეპყრობოდა. შემდეგ საქართველოს სალხური 24 წლის
ცნობილი აჯანყება, მასში მონაწილეობის მიღებისათვის
რადაც სასწაულით რომ გადაურჩით დახვრეტას, გავხდით

დევნილნი და იძულებით დატოვეთ ჩენ მიერ განაწამები მშობლები და ჩვენი ხატება სამშობლო საქართველო.
შენ გრძნობდი შენი სიცოცხლის დასასრულს, არ ისურვე უცხეთის საზარლათ გათხრილ ცივ სამარეში განსვენება, და ანდერძით დაიბარე, შენი დაწვა და შენი ფერფლის მიბარება შენ საყვარელ მშობლების სამარხში, რომელიც გულის ტკივილით აგისრულა შენმა საყვარელ ქალიშვილმა.
ეხლა გემშვიდობები ჩემო ჯაბიკო,მაგრამ არა დიდი ხნით.მეც ალბათ ველარ ვიხილავ ჩვენსსამშობლოს თავისუფალს და სუვერენულს,მაგრამ მწამს და მჯერა, როგორც ნოე ჟორდანიამ ბრძანა სიკვდილის წინ, "რომ იმ დღეს, სწორედ იმ დღეს, როდესაც საქართველო იქნება თავისუფალი ქართველი ერის მხიარული სიმღერა და ჟრიამულის ხმა ჩვენამდის ამოწვდება, ჩვენც შევიგრძნობთ ამ დიად დღეს და ჩვენც ვიქნებით ოცნებით ქართველი ერის ამ დიდმშვენიერების ზეიმზე".
მაშ დიდება და გამარჯვება ქართველ ერს, რომელიც იყო შენი სანუკვარი სურვილი და,რომელიც უსათუოთ ასრულდება.

ნახვამდის დაუვიწყარო ძმაო ჯაბიკო.
საუკუნო იყოს ხსენება შენი.

...…...

ლევან ფაღავა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პეტრე ქიტიაშვილი.
1921--1990 წ.

1990 წლის დეკემბრის მიწურულში ქალაქ ბორდოში, გარდაიცვალა ჩვენი სახელოვანი თანამემამულე პეტრე ქიტიაშვილი, რომელიც ტყვედ ჩაუვარდა გერმანელებს, მაგრამ ის ომის დამთავრების შემდეგ სამშობლოში აღარ დაბრუნებულა, რადგან შეიტყო, თუ რა ბედი ეწვია სამშობლოში დაბრუნებულ ყოფილ ტყვეებს, რომლებსაც პირდაპირ სამშობლოს ნაცვლად ციმბირის სასიკვდილო გულაგებში აგზავნიდნენ.
პეტრე ვერც გერმანიის ტყვეობის მწარე ბედს შეურიგდა, ტყვეთა ლაგერიდან გაიქცა, რაც არ იყო ადვილი საქმე და პირდაპირ შეუერთდა ფრანგ პარტიზანებს, სადაც მან დიდი სახელი მოიხვეჭა მისი გასაშტერებელი ბრძოლებით გერმანელ დამპყრობელ ჯაშისცების წინააღმდეგ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფრანგ პარტიზანების მეთაურები ხშირად ანდობდნენ პეტრეს საშიშ და რთულ სამხედრო ოპერაციების შესრულებას , საიდანაც ის ყოველთვის გამარჯვებული გამოდიოდა.გათავდა ომი, ის ბორდოში დასახლდა,ოჯახს მოეკკიდა და გამოდგა ჩინებული საქმოსანი.

არა ნაკლები წერის ნიჭი და უნარი აღმოაჩნდა პეტრეს, რომელმაც ფრანგულ ენაზედ გამოსცა გახმაურებული წიგნი"კავკასიიდან ატლანტიკამდე".ამ წიგნშიც დიდებულადაა აღწერილი ქართველთა გმირული ბრძოლები ფრანგ პარტიზანებთან ერთად,გერმანელ ოკუპანტების წინააღმდეგ. ფრანგ მკითხველთა საყურადღებოთ იშვიათადაა, გადაშლილ გაშუქებული ქართველი კაცის ფრანგ მასპინძლისადმი პატივისცემა და ვალის გადახდა, რომლის განთავისუფლებას ქართველ პარტიზანებმა თავიანთი უმანკო სისხლი შეაპკურეს.

პეტრეს დასაფლავებას ბორდოს სახელ განთქმული ქალაქის თავი დე გოლის ყოფილი პირველი მინისტრი შაბან დელმასი დაესწრო თავის ხმოსნებით და მრავალ ბორდოს მცხოვრებლებით. კუბოს ფარავდა საფრანგეთის სამ ფეროვანი დროშა,რომლის ხავერდის ბალიშზე მიბნეულ იყო პეტრეს მრავალი ჯილდოები, რომელსაც ამშვენებდა ნაპოლეონის საპატიო ორდენი.

მშვიდობით ძმაო პეტრე, შენ უცხოეთში ასახელე ქართველი იარაღი და ვაჟკაცობა, და ვალ მოხდილი წახვედი ჩვენგან საქართველოს სასახელო შვილო .

საუკუნო იყოს ხსენება შენი. ლ.ფ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გარდაიცვალენ:

კოლია სარალიძე დაიკრძალა ლევილის სასაფლაოზე.
შოთა მარგველაშვილი "---" ლოს ანჯელესში(ა.შ.შ.)
იროდიონ ზეგიაშვილი "---" ქალ. კლერმონში(საფ.)
მერაბ კვიცაშვილი "---" ქალ. არლიგტონში(ა.შ.შ)
მიხეილ თარაშვილი "---" ქალ. სენტ-ამანდში(საფ.)

რასაც მწუხარებით ვაუწყებთ ქართულ საზოგადოებას და მათ ოჯახებს ვუცხადებთ ჩვენს სამძიმარს.

საუკუნო იყოს ხსენება მათი!.

"ჩ.დ-ის" რედაქცია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

"ჩვენი დროშის" რედაქცია უღრმეს მადლობას უცხადებს ყველა იმ პირებს, ვისი კეთილშობილობით და მეოხებით ჟურნალი განაგრძობს არსებობას. წერილები და ფულადი დახმარება უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით:

Levan PAGAVA 3, rue Adolphe Cherioux 92130 Issy les Moulineaux Tel: 46 42 48 23

შემომწირველთა სია:

1.- გრიგოლ კვარცხავა.................... 1000 ფრანკი.
2.- ქეთევან ბარნოვის ახული .... 500 - " -
3.- ვალოდია რუხაძე(პოლიკო რუხაძის სახსოვრად) 500 - " -
4.- ელზა ცომაია(პრ. გ. ნაკაშიძის სახსოვრად)100დოლ.= 396 - " -
5.- ცეზა გოლდმანის ახული..................500 -" -
6.- მ. გეგეჭკორის ახული ხცურუახა,.......200 -" -
7.- შალვა ხანანაშვილი....................200 -" -
8.- იონა გუნია...........................200 -" -
9.- რუბენ ვვეცაძე........................250 -" -
10.- თ. ანთაძე...........................200 -" -
11.- ჟ. მორალიშვილი.............50 დოლ= 194 -" -
12.- კ. ვვარჯალაძე..............50 - = 193 -" -
13.- მკითხველი........................ 158 -" -
14.- პირ. უფლების დამცველ საზოგადო... 2000 -" -

6491 ფრანკი.

ბალანსი შემდეგ ნომერში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ს ა რ ჩ ე ვ ი.

გვერდი.

1. პრეზიდენტ ნოე ჟორდანიას სურათი.
2. ერის დღესასწაული..............ნ.ჟორდანია.
5. 26 მაისი.................... ლ. ფაღავა.
7. 26 მაისი.................... შ. აბაშიძე.
8. 26 მაისი.
9. საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტები, ღერბი,
ეროვნული ჰიმნი, ქართული ფული.
18. 9 ა პ რ ი ლ ი 1991 წელი.
19. ორი თარიღი....................ლევან ფაღავა.
22. ლექსი (უსათაურო).............. ბ. ყაზბეგი.
23. ისტორიული შეხვედრა........... ლევან ფაღავა.
27. დეკლარაცია(ფრანგულ ენაზე).
29. ერთად ვიყოთ..................... ლ.ფ.
31. ხ. უ. ს. წერილი ოსეთის კომიტეტის თავჯდომარეს.
37. ოსეთის ასოც. საპასუხო წერილი(ფრანგულად).
41. გამოძახილი თ. ნასყიდაშვილის წერილზე....ლ. ფ.
43. ორი წერილი ინჟინერ ტარას წულაძის.
49. ბ-ნ ჯ. კაშიას მორიგი შანტაჟი....... ლ. ფ.
54. პრ. მ. წერეთლის ნეკროლოგი ნ. ჟორდანიაზე.
57. საშინელი ლენინი პრ. რ. პაიპსი თარგმანი ლ.ფ.მიერ.
60. მოკლედ.
67. საქართველოს ამბები.
75. ლევილის სასაფლაო..............გოდერძი გველესიანი.
76. წერილი "ჩ.დის" რედაქტორს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

77. ს. ს.- დემოკრატიული პარტია.
78. ნ. ჟორდანიას ორი მოსამსახურე....ლ. ფ.
81. იქაური რამე-რუმეები.
84. სამგლოვიარო ნეკროლოგები და განცხადებები.
97. შემომწირველთა სია.

---...---

1116/1

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რედაქტორი-- ლევან ფაღავა.

ყერანი-- პროკოფიინწკირველი.

Redacteur: Levan PAGAVA
3 rue Adolphe Cherioux
92130 Issy les Moulineaux

Hors commerce

N°

Gérant : Pr. Intskirveli